

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

Udgives af DIS-Danmark

(Databehandling i Slægtsforskning)
E-mail: DIS@vip.cybercity.dk
Web-side: users.cybercity.dk/~dko6959
Slægt & Data udkommer 4 gange årl. i månederne:
Marts, juni, september og december.
Trykplag 2600 eksemplarer.

Redaktør:

Hanne Marie Rud
Thøger Larsens Allé 48
2750 Ballerup
Tlf. 44 66 17 04
e-mail: Hanne@Rud.net

Adresse-ændringer:

Kassereren:
Werner Wittekind
Rudersdalsvej 114
2840 Holte
Tlf. 45 41 43 15
e-mail: comptabl@post2.tele.dk

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til redigering af tilsendte artikler. Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Deadline:

1. maj
1. august
1. november
1. februar

Udkommer:

juni
september
december
marts

Medlemskontingent 2000: 125 kr.
Løssalg pris: 35,00 kr. pr. nr.
Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold

- 4 Redaktionens har ordet
- 5 De drog mod vest
- 7 Fra håndskrift til database
- 10 En lille historie om Internettets lyksaligheder
- 11 Slægtsforskning via internettet
- 14 En succeshistorie fra Internettet
- 15 GEDCOMP - en gennemgang 1. del
- 19 Nyt fra Kildeindtastningsprojekt
- 20 Sådan kan du bruge KIP
- 23 Om DISBYT mm.
- 25 InternetHjørnet
- 27 Død og stejle

DIS-Danmark

Bestyrelsesmedlemmer:

Svend-Erik Christiansen, Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand, Tlf. 86 25 22 52 (fmd.)
e-mail: sec@forum.dk
Erik Kann, Johan Jepsensvej 1, 2830 Virum, Tlf. 45 85 18 02 (næstfmd, nordisk repr.)
e-mail: dek@mobilixnet.dk (redaktion)
Arne Julin, Hovedgaden 75, 4050 Skibby, Tlf. 47 52 80 48 (ekspedition)
e-mail: ccc28775@vip.cybercity.dk
Werner Wittekind, Rudersdalsvej 114, 2840 Holte, Tlf. 45 41 43 15 (kasserer)
e-mail: comptabl@post2.tele.dk
Hanne Marie Rud, Thøger Larsens Allé 48, 2750 Ballerup, Tlf. 44 66 17 04 (redaktør)
e-mail: Hanne@Rud.net
Jens Verner Nielsen, Bagergyden 1, Høruphav, 6470 Sydals, Tlf. 74 41 55 80 (sekr)
e-mail: jvn@post8.tele.dk
Ole Degn, Mellemhøjen 11, 8800 Viborg, Tlf. 86 67 47 02
e-mail: OD@lav.sa.dk
Jørgen Rasmussen, Erik Skeelsvej 24a, 5700 Svendborg, Tlf. 62 22 98 34
e-mail: redder@get2net.dk
Janne Wibroe, Sjøllandsgade 98, 8000 Århus C, Tlf. 86 13 69 83
e-mail: Janne.Wibroe@get2net.dk

Forsidebillede:

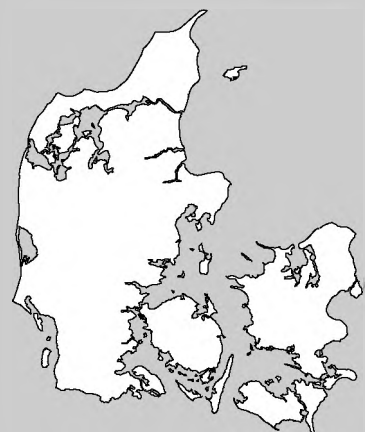
Viser et kort over lokalarkiverne i Århus Amt fra websiden:
www.aakb.bib.dk/arkiverne/lokvalg.htm

Kalenderen

Sjælland

Ved redaktionens afslutning foreligger ikke endelige aftaler om foredrag. Der henvises til omtale på DIS' hjemmeside.

Generalforsamlingen år 2000 afholdes som tidligere omtalt lørdag den 15. april i Søllerød Sognegård.

Jylland

Lørdag 12. februar 2000 kl. 10-16.

Mødested: Foredragssalen i Medborgerhuset,
Rendsburggade 2, Aalborg.

Emne: Kildeindtastninger og konstruktion af hjemmeside.

Mødet er arrangeret i samarbejde med Slægtshistorisk Forening for Aalborgegnen og DIS-Danmark.

Kaj Ahlburg og Vagn Lihn Kristensen: Kildeafskrifter og kildeindtastninger i KIP om erfaringer med edb-indtastninger af kirkebøger og folketællinger.

Dagens andet emne er hjemmesider. Her vil blive demonstreret nogle af de muligheder, der er for at opbygge sin egen hjemmeside på Internettet. I skrivende stund er der endnu ikke sat foredragsholder(e) på.

Tilmelding senest 5. februar til en af nedenstående kontaktpersoner:

Knud Aagaard tlf. 86 95 15 86. email:

kaagaard@post3.tele.dk

Svend-Erik Christiansen tlf. 86 25 22 52. email:

sec@forum.dk

Birgit Øskov tlf. 98 17 63 76. email: bojen@daks.dk

2000

Redaktionen har ordet

På mange måder er dette nummer af Slægt & Data magen til de foregående. Formatet er det samme og adskillige af rubrikkerne kan uden vanskeligheder kaldes traditionsbundne. Og alligevel er der nye træk at spore. Prøv f.eks. at tælle antallet af bidragsydere. Der er mange, rigtig mange. Og ikke nok med at der er mange, det er også mange nye ansigter, der er på banen. Det har længe været vores ønske at "lokke" nye forfattere ud af busken. Og tendensen gennem de sidste numre har været tydelig: Der er flere og flere, der skriver. Resultatet er indlysende: Mange flere facetter, mange flere gode, spændende og inspirerende tanker kommer frem. Til glæde for os alle!

Vi håber, at denne udvikling vil kunne fortsætte i de kommende numre.

Dette nummer af Slægt og Data er også præget af debat. Der er tydeligvis flere, der har fundet anledning til at kommentere dette og hint. Et enkelt af disse indlæg vil vi gerne give et par enkelte ord med på vejen, nemlig Lars Lundins redegø-

relse for GEDCOMP. Lars Lundin nævner i dette indlæg, at DIS-Danmark skulle have opfordret Alf Christophersen til at skrive om DIS-Bytt /DIS-Treff og dermed helt have overset eksistensen af GEDCOMP.

Det er korrekt, at redaktionen har opfordret Alf Christophersen til at skrive om disse nordiske tjenester. Opfordringen har baggrund i mange læserønsker om at få nærmere rede på disse ting. Der ligger ikke i vores opfordring en vurdering af den ene tjenestes kvalitet frem for den anden. Det er i denne sammenhæng vigtigt at understrege, at Alf Christophersen IKKE har fået forelagt Lars Lundins indlæg inden for en tidsramme, der har gjort det muligt for ham at svare i nærværende nummer. Men det er indlysende, at han får spalteplass i det kommende nummer, hvis han så ønsker. Vi synes det er spændende, at der er opstået en debat om disse ting, og vi håber da på, at andre vil føle sig foranlediget til at komme på banen.

Nytårstid er traditionelt status tid. Vi synes selv, 1999 er blevet en god

årgang. Mange af indlæggene rummer så megen aktualitet, at de næppe - som den røde eliksir på mørke flasker - bliver bedre og bedre. De er netop, hvad de skal være: Tiptop aktuelle og så ikke mere.

Men iblandet dette kor af tidsaktuelle ytringer blander sig gode varige indlæg, der også fremover vil kunne læses med udbytte og glæde. Vi er glade for alle indlæg, glade for de heldigvis mange positive tilbagemeldinger om vores blad. Vi savner selvfølgelig altid arbejdskraft. Men især én ting har vi brug for: Et par personer, der har lyst til og mod på at lave interviews med forskellige mennesker. Det kunne være en slægtsforsker, der havde gjort sig særlig bemærket med et eller andet. Det kunne være sjovt at bringe en art interview med vedkommende forsker. Så er der nuværende eller tidligere journalister med talent for den slags opgaver, hører vi gerne om det!

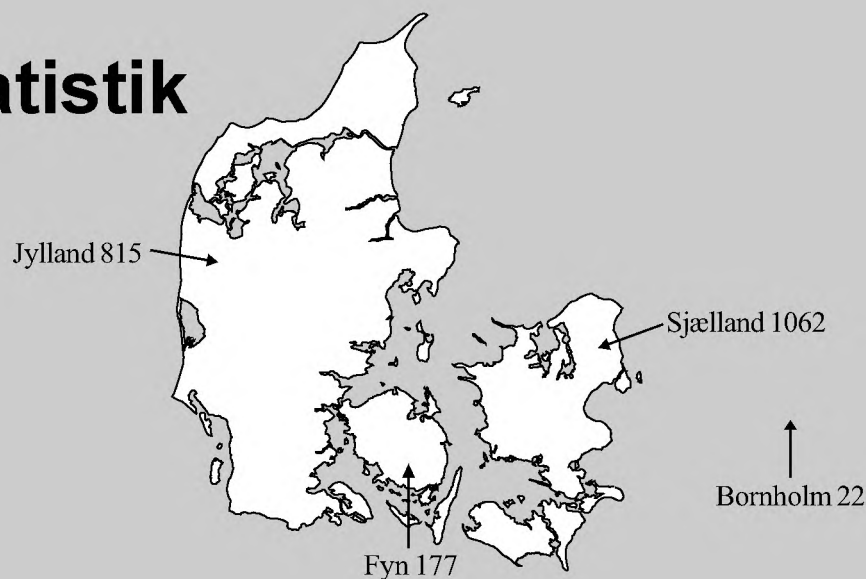
Til slut vil vi gerne ønske alle vores læsere en rigtig god jul og lykkeligt nytår.

Hanne og Erik

Medlemsstatistik

Status pr. december 1999:

Medlemmer i alt	2124
fordelt	
Jylland	815
Sjælland	1062
Fyn	177
Bornholm	22
Udland	48

De drog mod vest

Af Leif Dehnits

Arbejdet med folketællingerne for Århusområdet har nu stået på i næsten 10 år, og det ser ud til at kunne fortsætte længe endnu.

Baggrunden

Det var folketællingen for 1845 for Århus Købstad, der i første omgang blev transskriberet og langsomt men effektivt blev sat på databaseform. Selvom starten var forbundet med nogle vanskeligheder, blev problemerne dog hurtigt tacklet, og der blev fundet løsninger, der kunne være gældende for en længere periode. I de forløbne 10 år er der sket mange løbende justeringer af databaserne, dels fordi det var vanskeligt at holde overblikket, når materialet voksede, og dels fordi den tekniske udvikling bød på nye muligheder. Til tider har det været nødvendigt at konsekvensrette meget store dele af materialet, men det har så også medført de nødvendige forbedringer.

Statistikmodul

For et års tid siden blev det således muligt ved hjælp af et statistikmodul at lave sogneanalyser over udvalgte sogne. Det er siden erfaret, at modulet er blevet brugt meget til at undersøge navneforholdene i forskellige sogne, og det var netop også en af hensigterne med denne facilitet. Når man søger efter Sidsel, er det så den eneste stavemåde, eller kunne man i det pågældende sogn

også støde ind i formerne Cidsel og Zidsel?

Ny facilitet

I forbindelse med Arkivernes dag den 23. oktober blev der tilknyttet endnu en facilitet til hovedbasen i form af en mindre database (kun for Århus Købstad), der gør det muligt at omsætte datidens husnumre til nutidens adresser med gadenavn og husnummer. Ligeledes er det muligt

ved samme søgning at få oplyst samtidens matrikelnummer på grunden.

Lidt statistik

Folketællingerne for Århusområdet ligger uden for ÅKB-serverne (Århus Kommunes Biblioteker), men på en yderst stabil server med adressen: www.folketimidten.dk. Herfra kan hentes følgende interessant statistik. For tre år siden blev de første

40.000 „opsparede“ poster lagt på internettet.

Dengang var det gennemsnitlige ugentlige antal hits på ca. 700. I dag tre år senere, med et samlet driftsstop undervejs på 10 minutter, er det samlede antal poster nået op på ca. 142.000, men med over 7.000 hits pr. uge, hvilket må siges at være mere end tilfredsstillende. De 142.000 personer, der er indskrevet fra ca. 2,5 hyldemeter folioprotokoller med folketællinger, kommer ved udskrift til A4 - papir til at fylde ca. 8 gange 500 ark. Når de igen er blevet udskrevet til papir, er det ganske enkelt for at kunne give dem et kvalitetsstempel i form af en god korrekturlæsning. Lader vi nu være med at udskrive dem, men samler dem på sikkerhedsdisketter, så fylder de så meget som 6 æsker HD-disketter á 10 stk. Eller vi kunne

samle det hele på en skrivbar CD-ROM, hvor de i givet fald med søgesystem og det hele ville fylde den halve skive. Døgnrytmen for de 7.000 hits er også ganske interessant at iagttage. Et maksimum antal hits falder i tidsrummet mellem 22 og 23. Måske skyldes det, at slægtsforskeren har fået lagt efterslægten i seng. De fleste opkald kommer fra Danmark med ca. 75%. Resten fordeles sig nogenlunde ligeligt mellem Skandinavien og USA/Canada. Takket være en overvældende indsats fra en lille skare af frivillige indtastere er det i dag lykkedes at kunne tilbyde det lille Århus amt i hele sin geografiske udstrækning for tre af de behandlede tællinger (1787, 1801 og 1845; kun Ning herred for 1834 mangler). Interessen for at opnå samme præsentation med folketællinger for de dele af nuvæ-

rende Århus amt, der ligger udenfor det gamle lille amt, har været så stor, at der blev indledt et samarbejde med arkiver og biblioteker vestover. Igen har de frivillige indtastere ydet en stor indsats. Arbejdet med koordinering, indtastning og oparbejdning til den anvendte database har nu stået på i et års tid, og første fjerdedel i form af folketællingen 1787 er nu blevet synlig på internettet. Det forventes, at 1801 for samme område bliver driftsklar inden årsskiftet.

Leif Dehnits
Lokalthistorisk Samling i Aarhus
Hovedbiblioteket
Møllegade 1
8000 Aarhus C
Tlf. 87 30 46 11
email: lde@aakb.bib.dk

Fra håndskrift til database

af Ib Brusendorff

I Slægt & Data nr.1 1998 stod en række artikler om slægtsforskningsarbejdet, som fik mig til at sætte mig hen og gøre alvor af tanken om at fortælle, hvordan min slægtsforskning teknisk set har udviklet sig i løbet af de sidste 30-40 år. Det er i sig selv en mindre historisk redegørelse for den tekniske udvikling på dette område, men samtidig en redegørelse for hvordan man må tænke på nye måder for at udnytte de nye muligheder.

Hvordan det hele startede

Ifølge datoerne på mine ældste, håndskrevne kirkebogsudskrifter startede jeg min slægtsforskning i 1959. Udgangspunktet var en slægtsbog over min mormors forfædre på fædrene side samt en efterslægtstavle for min fars forfædre udarbejdet i 1953 af Ole Brusendorff, en fætter til mig.

Til at begynde med var alt håndskrevet, men ret hurtigt fik jeg fat i en gammel skrivemaskine, så udskrifter med videre kunne renskrives på maskine. Det har i dag den fordel, at jeg kan scanne den maskinskrevne tekst, og ved hjælp af et OCR - program få den lagt ind i mit tekstbehandlingsprogram til videre behandling.

De beskrevne ark blev opbevaret i brevordnere eller ringbind efter et

system med tilhørende betegnelser, jeg selv fandt på for tilfældet. Opbevaringen sker stadig i brevordnere og ringbind, men betegnelserne anvendes ikke mere.

Det håndskrevne kartotek

For at holde styr på personerne oprettede jeg et håndskrevet kartotek på A5-kort. På disse kort, der blev ført i hånden, også efter at jeg havde fået skrivemaskine, var jeg nødt til at skrive både forældre, ægtefælle og børn med tilhørende fødselsdatoer på alle kort for at have sammenhæng i kartoteket. Børnene blev kun skrevet på den ene af forældrenes kort. Det fungerede godt, men krævede meget skrivearbejde.

For neden på kortet var der henvisninger til brevordnere og ringbind med de betegnelser, jeg havde opfundet, og på bagsiden skrev jeg henvisninger til folketællinger og eventuelt børnene, når der var mange.

Kortene stod i en kartotekskasse i alfabetisk orden, først efter efternavn og derefter efter forreste fornavn. Der var fanekort A - Å, og inden for hvert bogstav var der skillekort med de efternavne, der blev brugt gentagne gange, for eksempel Olsen og Petersdatter.

Når jeg tog et kort op af kassen, kunne jeg efter oplysningerne på det finde ægtefællens og børnenes kort, eller jeg kunne finde forældrenes kort. På den måde kunne jeg komme rundt i hele kartoteket, hvis jeg ønskede det. Men det kunne tage sin tid.

Den allerførste database

Mange anvender i princippet samme system ved hjælp af A4-ark i ringbind (evt. i plastlomme) i stedet for kort i kartotekskasse. I så tilfælde sættes de tilhørende dokumenter ofte ind i ringbindet i forbindelse med „kartotekskortet“.

Min forskning blev på et tidspunkt lagt næsten helt på hylden, men da

Rosa Elisabeth Hansen	
DATO: 1970-11-09	
FØDT: 1899-06-12 i: Hillerød	
DØBT: 1899-07-09 i: Frederiksborg Slotskirke	
KONFIRM: i: Hillerød	
DØD: 1990-01-24 i: Birkerød Lions Park	
BEGR: 1990-01-00 i: Birkerød	
FADER: Lars Jørgen Hansen	FØDT: 1864-02-12
MODER: Ane Kirstine Olsen	FØDT: 1878-11-16
GIFT: 1921-00-00 i: Frederiksborg Slotskirke	
MED: Harald Nielsen	FØDT: 1886-03-30
BØRN:	
Else Nielsen	1922-02-06
Jørgen Nielsen	1923-05-01
Kirsten Nielsen	1924-08-12
Elisabeth Nielsen	1930-09-03
OPLYS: A 27, A 43.4, B 4.7	

Det håndskrevne kartotekskort i A5 format fra 1959.

jeg fik mit første databaseprogram (IBM Arkiv Assistent) i 1989, så jeg mulighederne i dette. Jeg overførte indholdet af mit håndskrevne kartotek til et kartotek i databasen.

Det var igen et større skrivearbejde, men det var dog begrænset i forhold til det tidligere, da jeg ikke behøvede at have børnene med på forældrenes kartotekskort (formular), fordi databaseprogrammet gav muligheden for at søge efter børnene ved hjælp af forældrenes navne og fødsel og omvendt. Men ægtefællen og forældrene var det stadig nødvendigt at skrive. Kopifunktionen i programmet forenkler dog de mange gentagelser af navnene fra kort til kort.

Videreudvikling

Efter IBM Arkiv Assistent fik jeg WORKS med et databaseprogram, hvor jeg startede med at kopiere formularen fra Arkiv Assistent til det nye program. Oplysningerne kunde heldigvis kopieres fra det gamle til det nye program.

I den videre udvikling af formularen i WORKS databasen blev delingen af navnene i fornavne og efternavn fjernet. Jeg var lidt spændt på at undlade delingen, men det har ikke givet problemer, fordi man kan søge med jokertegn.

Den væsentligste ændring var indførelsen af et nummer for hvert par, PR#. Hver person fik desuden en kønsangivelse „m“ eller „q“. Der anvendes „q“ i stedet for „k“ for „kvinde“ for at få den traditionelle rækkefølge mand - kvinde ved de automatiske, alfabetiske sorteringer.

Da alle er børn af et par forældre, blev forældrenes PR# anført på børnenes formular som FORÆLDRE#. Både forældre og børn kunne derefter findes ved hjælp af forældrenes PR#.

Men jeg vedblev at anføre forældrenes navne på formularen for umiddelbart at have dem for øje. Det samme gjaldt for ægtefællen. Det

fungerede også fint, men det var lidt besværligt, at skulle skrive eller kopiere navnene flere gange, især når der skulle rettes, hvor det drejede sig om at få rettet alle steder.

Begge databaseprogrammer havde formularen (kartotekskortet) som udgangspunkt. Men ud fra formularene dannede programmerne lister eller tabeller.

I Paradox

Da databaseprogrammet Paradox for Windows var billigt på tilbud i 1993, købte jeg det for at komme videre. Paradox er en relationsdatabase, som er baseret på tabeller (lister), der kan kombineres med hinanden i formularerne (kartotekskortene) og dermed gøre det muligt at anvende oplysningerne i tabellerne i mange forskellige forbindelser.

Det var atter en gang muligt at overføre de allerede indtastede oplysninger fra det gamle til det nye program.

Det nuværende system

Nu skriver jeg kun hvert navn og alle de andre oplysninger 1 (een) gang og er sikker på, at rettelser slår igennem overalt. Desuden har jeg fået utrolige muligheder for søgning og sortering som følge af de muligheder, der ligger i programmet.

Jeg har beholdt princippet med at basere sammenhængen i hele systemet på par i stedet for på enkeltpersoner. En person er i princippet et halvt par i systemet (PR# + KØN: m eller q). Nummeret identificerer parret, og når kønnet tilføjes, er personen identificeret. Personer uden partner får et nummer og en kønsangivelse og er derved forberedt til at indgå i et par med det pågældende nummer. En person, der danner

DATO: 1970-11-09		NAVN: Rosa Elisabeth Hansen	
PR#: 1777	KØN: q	FAM#: 1844	PAR#: 1
FØDT:	1899-06-12	i1:	Hillerød
DØBT:	1899-07-09	i2:	Frederiksborg Slotskirke
KONFIRM:		i3:	Hillerød
DØD:	1990-01-24	i4:	Birkerød i Lions Park
BEGR:	1990-01-00	i5:	Birkerød
FADER: Lars Jørgen Hansen		FØDT:	1864-02-12
MODER: Ane Kirstine Olsen		FØDT:	1878-11-16
GIFT: 1921-04-00		i6:	Frederiksborg Slotskirke
MED: Harald Nielsen			
FØDT: 1886-03-30			
#PAR: 2		SKILT:	
OPLYSNINGER: A27, A43.4, B4.7			
FOLKETÆLLINGER: Hillerød 1911,			

Formularen i Works - databasen, som den endte med at se ud inden skift til Paradox

PR# 1777	KØN q	PAR# 1	FORÆLDRE# 1844	OPL# 1777	DATO : 1990-02-25
NAVNE Rosa Elisabeth Hansen					NÆSTE PR#
NAVNEÆNDR. 0 --					NAVN LUK
FØDT 1899-06-12	i Hillerød				FAR MOR
NAV 1899-07-09	i Frederiksborg Slotskirke				PAR 1 PAR 3
KONF	i Hillerød				PAR 2 PAR 4
DØD 1990-01-24	i Birkerød Lions Park				MAND/KONE
BEGR 1990-01-00	i Birkerød				PORTR. BILLED
VIET 1921-04-00	i Hillerød, Frederiksborg Slotskirkes kapellan 0				SVIGER BØRN
SKILT	OPLYSNINGER	FOLKETÆLLING	DOKUMENTER	ANETAVLE 0	
	KILDER	LEVNESLØB	UDSKRIFT	ANETAVLE 1	
				ANETAVLE 1PR#	
				NY PERSON	

Hovedformularen i Paradox databasen med alle knapperne, der fører til de andre formularer

par flere gange, optræder efter dette princip under et nyt nummer for hvert parforhold. Af hensyn til den automatiske sortering er det praktisk, at personens parnumre er stigende fra første ægteskab (par-dannelse) og opad - men de behøver ikke at ligge ved siden af hinanden.

For at styre en persons relationer til forskellige tabeller, hvis oplysninger ikke påvirkes af, om der er flere ægteskaber, får hver person 2 numre, idet PR# nummeret fra første ægteskab gentages under betegnelsen OPL#. Men dette nummer fastholdes i alle ægteskaber, ligesom personens FORÆLDRE# = forældrenes PR# nummer ikke ændres.

Systemet arbejder med "parrede" personer, uanset om de er viede eller ej. Det betyder i praksis, at et par af forskellig køn, der ikke er viede men får barn sammen, også er parrede i systemet. Systemet vil også kunne parre to personer af forskellig køn, der ikke er viede og ikke får børn sammen. Det sidste tilfælde har jeg endnu ikke haft brug for.

Jeg har heller ikke haft brug for at angive et "registreret partnerskab" mellem to af samme køn; men det vil jeg kunne gøre ved at anvende

endnu et bogstav eller to som kønsbetegnelse - de to personer i parforholdet skal have forskellig kønsbetegnelse, fordi nummerbetegnelsen er den samme.

Relationsdatabasen er i modsætning til de to andre nævnte baser baseret på tabellerne (listerne), og formularerne dannes af brugeren og først efter etablering af tabellerne. Til gengæld kan der dannes lige så mange formularer, der er behov for. Dette betyder, at tabellerne kan udnyttes sammen på forskellig måde alt efter behov.

Til illustration af dette kan jeg anføre, at jeg har en tabel med personernes navne, deres fødsel og død, en anden tabel med de kirkelige handlinger dåb, konfirmation og begravelse og en tredje med vielser. I den første tabel er PR#, KØN og OPL# anført, i den anden med de kirkelige handlinger er KØN og OPL# anført, og i den tredje med vielser er kun PR# anført. Oplysningerne om de kirkelige handlinger, som er uafhængige af et eventuelt ægteskab, kan knyttes til en bestemt person, mens oplysningerne om vielserne vil blive forbundet med de to personer, der har fælles PR# nummer - altså de to personer, der er

gift med hinanden. Dette system gør det enkelt at forbinde de tre tabeller med hinanden, når der designes en formular, som skal vise alle de nævnte data for en enkelt person.

Numrene, som parrene får, er i øvrigt helt tilfældige og anvendes alene til identifikation i databasen, hvor de udgør det element, som sikrer sammenhængen. Jeg har aldrig anvendt Kekule von Stradonitz' system eller andre systemer, der går ud fra en proband. Det må skyldes, at jeg ikke har haft behov for det, blandt andet fordi jeg aldrig er gået ud fra en bestemt proband, men har ønsket at være frit stillet. Med EDB-programmerne synes det mig endnu mindre nødvendigt med sådanne systemer, og de er ret uforståelige for udenforstående ikke - slægtsforskere, som jeg gerne vil have i tale.

Afslutning

Med denne artikel har jeg gerne villet skrive en opfølgning af især Boris Reimanns artikel i nr. 1 af Slægt & Data i 1998 om organisering af slægtsforskningsarbejdet. Det er tydeligt, at den „tekniske“ udvikling har præget forskningsarbejdet selv om det, der udføres, i princippet er det samme, som slægtsforskere altid har lavet. Men de tekniske muligheder, der er i dag, gør det svært at begrænse sig, for der er så meget, der er blevet så nemt.

Med hensyn til at vælge mellem et færdigt slægtsforskningsprogram og et databaseprogram er det afgørende, om man har lyst til at sætte sig ind i programmeringen i databasen. Hvis man ikke har den lyst, så vælg et færdigt program.

Ib Brusendorff
Kulsviervej 94B
2800 Lyngby
Tlf. 45 88 23 81
e-mail: dko3247@vip.cybercity.dk

En lille historie om Internettets lyksaligheder

Af Kathrine Tobiasen

Som forholdsvis ny og uerfaren på feltet er jeg i foråret '99 ved at grave mig tilbage i min slægt. Stedet er Ål sogn i Vestjylland, og jeg er nået til min tipoldefar Tobias Thuesen, der ifølge kirkebogen første gang har slået sine øjne op i 1797. Jeg kan konstatere, at hans far hed Thue Christensen og mor Karen Pedersdatter. Men de gotiske bogstaver slynger sig i drilske arabesker og vil ikke uden videre afsløre deres hemmeligheder for mig, faktisk må jeg kæmpe en indædt kamp i min ledning efter spor af forældreparret, før en ny oplysning stiger ud af snirklerne: Mor Karen har tre år senere fået et nyt barn, men denne gang hedder faderen Povel Pedersen! Havde det ikke været for det meget karakteristiske stednavn Hesselmed Mølle, havde jeg taget for givet, at

det var en anden Karen, der var tale om...

Men altså - Thue må være død lige efter tipoldefars fødsel. Jeg går på jagt blandt de afdøde og når frem til Thue Christensen, der er død 1798 i en alder af 81!! Nu er jeg helt rundt på gulvet - far som 80-årig, nej!

Klokken er blevet fire på Landsarkivet i Viborg, jeg når ikke lænere. Jeg skal på påskebesøg hos min slægtsinteresserede far og vil gerne aflægge rapport om, hvor langt jeg er kommet, men den med den firsårige far synes jeg næsten ikke, jeg kan lukke ud uden videre underbygning. Og tid til flere besøg i Viborg er der ikke.

Men en aften sidder jeg derhjemme ved Internettet og surfer på DDA's side for lige at tjekke, om der er kommet nye sogne med i folketællingerne - og JUBII, Ål sogn er med for 1787 og 1801. Jeg taster navnet ind og snart har jeg resultatet sort på hvidt og uden vaklen i skriftproblemer: i 1787 er der kun én Thue Christensen i Ål, han er 70 og gift

med Dorte Jørgensdatter, og de har ingen børn. Fjorten år senere er det Povel Pedersen og Karen Pedersdatter, der holder Hesselmed Mølle i sving.

De omrids af en historie, som jeg har anet, bliver bekræftet: Min tipoldefar var i mange år gift med sin Dorte uden at de fik en arving. Da hun døde i 1791, affandt han sig med enkemandstanden et halvt år, og så førte han en ny brud til alteret, den 44 år yngre Karen. Og denne gang lykkedes det, efter 6 års ægteskab. Om det fysisk mulige skal jeg ikke udtale mig. Jeg vil bare lade kirkebogen tale sit sprog - Thue Christensen fik sin arving som 80-årig.

Og jeg er glad for, at jeg med min usikre skriftlæsning får dobbelttjekket oplysningerne og roligt kan fortælle min far om hans virile tipoldefar!

Kathrine Tobiasen
Korsagervej 13
8900 Randers
email: tobiasen@mobilixnet.dk

Fra medlem til medlem

Læseapparat til rullefilm, skifteprotokoller etc. fra Statens arkivers Filmmningscenter, ønskes til køb.
Pris ? Medlemsnr. 1551 Bent Mogens Jensen, Glentevej 6, Langø, 4900-Nakskov Telf. 54 94 80 77.

Slægtsforskning via internettet

af Arne Sørensen

Kapitel 1

Jeg vil hermed give en lille beretning om, hvorledes man kan praktisere slægtsforskning på internettet.

Jeg ved ikke præcist hvornår, men omkring 1908-10 udvandrede 2 af min fars farbrødre til Amerika. Det var brødrene Lars og Marius, som dengang var 16-18 år gamle. Detaljerne kender jeg ikke meget til endnu, men jeg håber at kunne finde oplysninger om dette senere. Marius hørte man ikke noget fra. Lars derimod var flittig til at skrive, så det lykkedes mig at finde flere familiedlemmer, som havde breve liggende fra Lars.

Desuden besøgte Lars familien i Danmark i 1957 og 1959. Fra disse kontakter og breve vidste jeg, at Lars og Marius havde bosat sig i en lille by ved navn Lake Crystal 11 miles fra Mankato, som igen ligger 85 miles SW for Minneapolis i staten Minnesota. Ud fra de breve, jeg har fået overdraget, har jeg fået mange oplysninger om deres liv og levned, herunder om nogle af de børn, som kom til.

Det eneste brev, Marius skrev til familien i Danmark, kom i 1964 og indeholdt en kort meddelelse om, at Lars var død. Hermed ophørte kontakten, og ingen har mig bekendt siden hørt fra den amerikanske del af familien.

I forbindelse med min søgen efter hedengangne, men også nuværende medlemmer af den gode familie, synes jeg, at det kunne være interessant at opspore udvandrerne Lars og Marius, eller rettere deres efterkommere, og kortlægge deres vej fra Reerslev sogn på Vestsjælland til Lake Crystal i Minnesota, samt kortlægge alle efterkommere.

Da jeg i begyndelsen af 1996 anskaffede mig en større PC'er, måtte jeg naturligvis også have internet.

Adgangen til internettet åbnede døren til en verden af informationer i alle retninger, og med et internetabonnement følger en adresse i et verdensomspændende elektronisk postsystem, som på nydansk hedder E-mail.

Med Lars og Marius i tankerne gav jeg mig til at søge på internettet, og det var ikke svært. Hurtigt fandt jeg Lake Crystal, som havde en 'hjemmeside', der indeholdt en kort introduktion af byen. I denne introduktion blev det oplyst, at to dagblade dækkede området omkring Lake Crystal. Det ene var Mankato Free Press, hvortil der også var en E-mailadresse.

Så gav jeg mig til, på engelsk, at sammensætte en 'mail' til denne adresse. Heri spurgte jeg, om nogen kendte personer med de navne, som jeg havde fra brevene. Jeg vidste, at Lars var død, og det var Marius med stor sandsynlighed også. I modsat fald ville han være over 100 år gammel. Men jeg havde en del navne på efterkommere og deres børn, samt fødselsdatoer m.m., så jeg fortalte, hvad jeg vidste om de amerikanske familiemedlemmer afsluttende med et spørgsmål, om nogen mon kendte eller havde hørt om disse mennesker.

Jeg tror, at jeg forestillede mig, at avisen ville bringe en efterlysning, som jeg så ofte har set i vore store dagblade. Men sådan foregår det ikke nu om dage! Hør bare. En eller to dage senere modtog jeg et svar på min mail, fra USA! Af svaret kan jeg se, at min mail blev modta-

get af Barbara, som sikkert er sekretær på 'Mankato Free Press'. Hun har sendt det videre (elektronisk) til Yvonne. Yvonne sender det videre til en læge ved navn Anthony Jaspers med en bemærkning om, at 'læger kender Gud og hvermand...' Hvor heldig kan man være? Det viste sig, at Anthony Jaspers var familielæge for Lars' søn Francis og dennes søn Darwin, så han kunne selvfølgelig give mig disses adresser og telefonnumre samt oplysninger om flere andre af de eftersøgte personer. Jeg kan næsten ikke beskrive, hvor lykkelig jeg var. I flere uger svævede jeg på en lyserød sky.

Hurtigt fik jeg stillet et brev sammen til Francis, og fortalt hvem jeg var, og hvad jeg vidste om dem, samt hvad jeg gerne ville vide.

Francis blev vist ligeså lykkelig, for som tidligere nævnt havde de heller intet hørt fra Danmark, siden Lars døde. Francis har så videregivet mit ønske om oplysninger om efterkommere m.m. til Joseph, som er søn af Marius. Det har affødt en livlig brevveksling over Atlanten med oplysninger, billeder m.m.

Senere har jeg besøgt det lokale turistbureau og fået dem til at sende brochurer derover om Danmark, for jeg har på fornemmelsen, at deres kendskab til Danmark er temmelig mangelfuldt. Jeg synes nemlig også, at jeg ville kvittere for et klenodie, som jeg modtog før jul (1996)

Joseph havde kigget i sin far Marius' efterladenskaber og fundet nogle billeder af personer og lokaliteter, som han ikke kendte. Han sendte mig kopier af disse billeder, og de fleste har jeg kunnet identificere. Det vigtigste har en herboende slægtning identificeret som Marius'

og Lars' forældre, altså mine oldeforældre. Det er så vidt vides det eneste eksisterende billede af disse oldeforældre. Et billede som tilmed har været en tur over Atlanten i den unge Marius' bagage, og sikkert ligget hengemt i mange år, før det endelig blev fundet og sendt tilbage til Danmark. Det er desværre kun en dårlig fotokopi jeg har, men jeg håber, at jeg må låne originalen, så jeg kan få lavet en god kopi til mit arkiv og måske senere en slægtsbog.

Jeg har også fået brev fra Francis før jul (1996). Som et kuriosum kan jeg fortælle, at han heri oplyste at hans mor nedstammer fra en af de godt ethundrede engelske pilgrimme, som sejlede med Mayflower og landede syd for Boston i 1620. Hans

mor hed Helen A. Fuller. En hurtig søgning på internettet efter 'Mayflower' gav hurtigt resultat. Jeg fandt en transkription af passagerlisten fra Mayflower, og her kunne jeg forvisse mig om, at der var to passagerer med på Mayflower: Edward Fuller og Samuel Fuller.

Internettet giver også adgang til mange andre spændende steder, der indeholder værdifulde oplysninger for en videbegærlig slægtsforsker. Jeg vil indskrænke mig til at omtale to kilder. Den ene er Udvandrerarkivet, hvor jeg har fundet oplysninger om, hvornår en anden af mine oldeforældre udvandrede til Chicago. Den anden er folketællingerne. Et større projekt er i gang

med at indtaste alle folketællinger i Danmark, således at de gøres tilgængelige for alle. Sidst men ikke mindst kan man herefter søge maskinelt i disse mange data.

Kapitel 2

Siden jeg for omkring 3 år siden fandt mine slægtninge i Minnesota har der foregået en heftig udveksling af oplysninger tværs over Atlanten. Flere billeder er kommet til, og jeg har fået fine kopier af de fleste. I gemmerne har de fundet nekrologer over de afdøde, nekrologer der er smækfyldte med gode oplysninger om deres liv og levned.

Meget af kommunikationen har foregået via internettet. Joseph har en søster Barbara, som desværre ikke har PC, i stedet har vi brugt hendes veninde som relæ. Jeg har mailet til hende, og hun har ekspederet mine mails videre til Barb og Joe. Det har fungeret fint, hurtigt og effektivt.

En dag fik jeg en mail fra Barb, hvor hun fortæller, at hun da forresten havde en nekrolog over sin fars farbror Andrew. Det skulle altså være en bror til min oldefar. Hen og checke. Min oldefar havde ingen bror ved navn Andrew, men hov, der var en ved navn Anders... med samme fødselsdato som Andrew. Det var som pokker, det måtte være ham, han var altså rejst til Amerika og tilpasset sit navn til det mundrette Andrew. Hen til tasterne og optændt af den hellige ild bad jeg Barb om at sende en fotokopi af avisudklippet. Det kastede mere lys over det hele.

Anders var rejst til Amerika i 1883 for at returnere til Danmark fire år senere. Den 21. marts 1887 giftede han sig med Anna Kristine Olson af Hallensou! Hvorefter de sammen rejste til Amerika og slog sig ned i Blue Earth County i

*Fra v. Anes datter,
Ane Kirstine Olsen
Margaret med
Charles White Jr. In-
ger Marie Christine
Olsen*

Ole Sørensen (1817-1899) Ane Marie Christophersdatter (1832-1928) gift 13. Jun 1857 i Hallenslev

Minnesota. Mr. Sorenson døde den 6. december 1945 i en alder af 89 år 1 måned og 8 dage! Ud over sin kone efterlod Mr. Sorenson sig elleve børn og her opremses, hvad de hedder, og hvor de bor, samt 29 børnebørn og fem oldebørn, fire nevøer, to i Danmark og to, Lars og Marius Sorenson i Lake Crystal.

Det viste sig, at Joe kendte nogle af efterkommerne af Andrew, og to af disse havde lavet lidt forskning, som kortlagde en del efterkommere af Andrew, hvilket jeg nu har fået kopi af. Da de fornemmede min voksende interesse, er de gået i gang med at fuldende dette arbejde, og jeg modtager bundter af kopier efterhånden, som det bliver færdigt herligt.

Ikke nok med det, der dukker flere billeder og historier op. Billeder af Anne og hendes forældre i Hallenslev, samt en søster Mary gift med Louis.

Jeg gav mig til at efterforske det nærmere og fandt bl.a., at Anna var født Ane Kirstine Olsen 8. Jul. 1862

i Hallenslev, datter af husmand Ole Sørensen og Ane Marie Christophersdatter. Ane havde to mindre søskende, som døde små, samt Mary der var født Inger Marie Christine Olsen 20 Apr. 1867. Hun gifter sig 1 Jan 1897 i Lake Crystal med Hans Ludvig Wilhelm Hansen (Louis) født 3 Apr. 1866 i Hallebyore, søn af Jens Hansen og Laura Jacobsdatter. Inger og Hans fik ingen børn. Jens og Laura udvandrer til Minnesota fra Hallebyore omk. 1870 med deres tre børn og et plejebarn.

Kapitel 3

Min fars morfar Claus Johansen født 2. Aug. 1846 i Vigerslev, Odense amt oplevede 8 mørke år. Da han var 29 år gammel giftede han sig første gang med Johanne 4. Dec. 1877, hun havde da født Peder 10. Okt. samme år. Peder dør 26. Feb. 1880, 12. Aug. 1880 føder hun endnu en søn, som traditionen tro får navnet Peder. Han dør 24. Feb. 1881, og Johanne dør 4. Jul. 1881.

22. Dec. 1882 gifter han sig påny med Johanne [Maren], som 12. Nov. samme år havde født datteren Johanne. Hun lever kun til 25. Apr. 1883. 29. Apr. 1884 får de endnu en datter Sidsel (min farmor) og 8. Sep. 1885 endnu en søn Hans Peder. Maren dør 17. Sep. 1888. På 8 år har Claus altså mistet to koner og 3 børn, det var hårde tider.

Det danner baggrund for, at Claus i 1889 pakker sine få ejendele og 15. Maj køber en billet til Amerika for at tage til Chicago. Ingen har siden hørt fra ham. Det gav naturligvis en udfordring at finde ud af, hvad der siden hændte ham.

I politiets udvandrerprotokoller kan jeg kun se, at han har en billet med kontraktdato 15. Maj 1889 og

agter sig til Chicago, slut. Da det er en indirekte udvandring, får jeg ikke flere oplysninger. Det er vanskeligt at finde ud af, hvor han sejlede fra og til samt med hvilket skib. Der er jo mange muligheder.

Her kommer så internettet igen med nye muligheder. Ligesom vi i Danmark har kildeindtastningsprojektet, så foregår der i Amerika et eller flere lignende projekter med at indtaste passagerlister fra de mange skibe, der sejlede immigranter til Amerika. Disse indtastninger bliver lagt på en server og på denne måde gjort tilgængelige for elektronisk søgning. Jeg har fundet to forskellige sites med disse passagerlister: Cyndis List og Transcribers Gold. Se adresserne nederst.

Jeg har endnu ikke fundet ham, for der er ikke ret mange indtastede passagerlister fra 1889, men jeg søger jævnlige, og der kommer flere og flere til for hver gang, jeg besøger stederne.

Jeg har også fundet flere elektroniske 'opslagstavler' i genealogiske foreninger som der er rigtig mange af, hver stat har sin egen. På flere opslagstavler har jeg anbragt en efterlysning med de relevante data og en bøn om hjælp. Det har givet respons, især fordi mange amerikanere har danske rødder. Jeg har hjulpet et par stykker med opslag i danske kirkebøger og til gengæld fået dem til at hjælpe mig med søgning efter Claus. Det har ikke givet noget afgørende gennembrud endnu, men jeg håber, at det kommer.

Passagerlisterne kan findes på: istg.rootsweb.com

Arne Sørensen
Pileskovvej 23
2635 Ishøj

En succeshistorie fra Internettet

af Per Christiansen

Jeg har en del gamle familiefotos og postkort fra familien liggende fra starten af århundredet. Tre af dem kommer fra mine oldeforældres niece, som i 1910 rejste til Argentina.

Jeg har i min slægtsforskning med held brugt metoden at gå tilbage til min oldeforældres søskende og dernæst frem igen. På den måde har jeg mødt flere fjerne slægtninge, der i blandt slægtsforskere som har kunnet bringe mig videre.

Men jeg kunne intet finde om min oldefars niece, ud over postkortene fra 1913-28 fra Salta Enero i Argentina. På nettet fandt jeg den 22 oktober en avis i Saltaområdet. Jeg kunne blot ikke finde bydelen Enero. Først senere fandt jeg ud af, at Enero betyder januar på spansk, og at kortet var afsendt fra Salta, Enero, 1913 !! Jeg skrev til avisen, om de kunne hjælpe mig. De lovede at se i telefonbogen, men der kom ellers intet svar.

Under „surfning“ på Alta Vista skrev jeg „genealogy+argentina“ i søgefeltet, og nu var der bid! Omkring 40-50 links hvor ordene genealogi og argentina var nævnt. Ad denne vej fandt jeg Genealogy Links for Argentina. Her satte jeg en kort annonce i, hvor jeg skrev, hvem jeg var, og at jeg søgte efterkommerne fra familien Hannecke i Salta. To timer senere var der svar fra en vis Lucrecia, som meddelte mig, at der kun var en Hannecke i Salta. Ad den vej fik jeg adressen, så jeg skyndte mig at skrive (lørdag den 6. november).

Mandag den 8. november havde en Diana gjort sig ulejligheden, samtidig

at ringe til Harry Hannecke, og ganske rigtigt; de havde rødder i Danmark!

Nu søndag den 14. november, dvs. 11 dage efter første henvendelse på nettet og adskillige mails på engelsk rigere, kan vi efter 72 år uden kon-

takt måske få besøg i januar fra det fjerne Argentina!

Hurtigere kan det vel ikke gøres ?

Per Christiansen
email: Hanomag@post12.tele.dk

GEDCOMP - en gennemgang 1. del

Af Lars Lundin

For to år siden bragte Slægt & Data (nr. 4/97) mit indlæg: 'Genvej til Gorm den Gamle', hvor jeg beskrev databasen GEDCOMP. Siden da er der sket en del med GEDCOMP, og jeg vil derfor fortælle lidt om GEDCOMP siden starten for godt to år siden.

En anden grund til at jeg i dette nummer af Slægt & Data vil gå i detaljer med GEDCOMP er Alf Christophersens indlæg i sidste nummer. Her foreslår han DIS-Sverige og DIS-Norges søge-service udvides til at omfatte Danmark. Han motiverer det med, at danske slægtsforskere ikke har denne mulighed.

Dette overrasker mig idet:

- 1) DIS-Danmarks www-side i mere end et år har haft et link til GEDCOMP
- 2) Slægt & Data i to år har bragt nyheder fra GEDCOMP
- 3) På opfordring fra DIS-Danmark holdt jeg et 1½ times GEDCOMP-foredrag for medlemmerne i november sidste år.

Da Alf Christophersen skriver på opfordring fra DIS-Danmark, må jeg også udtrykke min overraskelse over, at man fra DIS-Danmarks, side ikke har opdaget og afhjulpet Alf Christophersens vildledende ind-

ledning. Hans forudsætning om at nogen påtager sig at drive en database og at mange bidrager med deres data er allerede til stede - i form af GEDCOMP.

Da jeg har anvendt DISBYT til at søge efter mine svenske aner, vil jeg benytte denne lejlighed til at give en sammenligning af de to søgefaciliteter. Og så ellers opfordre folk til at prøve begge dele - så de selv kan danne sig et indtryk.

Hvad er GEDCOMP?

GEDCOMP (GEDcom COMParison) er en database, der hjælper slægtsforskere med interesse i de samme personer til at få kontakt med hinanden.

Som navnet antyder sker det ved sammenligning af GEDCOM-filer. GEDCOMP har en samling GEDCOM-filer som tilsammen rummer oplysninger om knapt 1 mio. personer. GEDCOM-filerne er indsendt pr. e-mail af slægtsforskere. Når GEDCOMP modtager en ny GEDCOM-fil bliver dens oplysninger sammenlignet med oplysningerne i GEDCOMP's øvrige filer.

Hver gang GEDCOMP finder oplysninger om de samme personer i to GEDCOM-filer får indsenderne af de to filer besked om det pr. email, hvorefter de kan begynde at udveksle oplysninger om deres fælles slægtsforskning.

Inden en indsendt GEDCOM-fil bliver sammenlignet, bliver den kontrolleret for en lang række fejl, f.eks. datoer der ikke kan passe (forældre født efter deres børn o.a.), navne der ikke kan passe (mænd med -datter efternavne o.a.). Indsenderen

får en email om disse fejl og kan på den måde øge kvaliteten af sin slægtsforskning.

Flere detaljer samt jævnligt ajourførte oplysninger om GEDCOMP findes på: <http://www.imm.dtu.dk/~lkl/gedcomp/>.

En væsentlig detalje på GEDCOMP's www-side er beskrivelsen af de forholdsregler, jeg tager for at beskytte indsendte oplysninger mod misbrug.

Chancen for gevinst

Slægt & Data har gennem de seneste numre bragt en oversigt over chancen for at få udbytte ved indsendelse af en GEDCOM-fil til GEDCOMP. Indsendelse af en GEDCOMP-fil svarer til at købe lodsedler (bortset fra at GEDCOMP er gratis): Jo flere lodsedler desto større gevinstchance, og jo flere personer man indsender oplysninger om desto større er chancen for at GEDCOMP finder en eller flere andre slægtsforskere, der forsker i de samme personer. Den observerede gevinsthyppighed er pr. 1/11:

	Gevinst		
	Mindst	Højst	%
	3437	32559	100
	1787	3436	100
	1335	1786	99
	954	1334	99
	689	953	94
	501	688	91
	342	500	83
	211	341	81
	116	210	68
	1	115	43

Tallene i tabellen er fremkommet på følgende måde: De indsendte filer til GEDCOMP er inddelt efter antal

personer i 10 lige store grupper. %satsen i hver gruppe er andelen af filer i denne gruppe, hvor indsenderen har fået mindst een meddelelse om mindst eet (men typisk mange flere) personsammenfald med en fil indsendt af en anden slægtsforsker. I løbet af dette kalenderår har GEDCOMP afsendt mere end 5.000 emails, der kan hjælpe slægtsforskere!

Sammenligning af høj kvalitet

Hvis oplysninger om to personer i hver deres GEDCOM-fil er sammenfaldende, så må oplysninger om deres forældre, ægtefæller, børn osv. nødvendigvis også være det. GEDCOMP udnytter dette til at udføre sammenligninger af høj kvalitet. I stedet for at finde tilfældige par af sammenfaldende personer, så bruger GEDCOMP førnævnte princip til at finde hele grupper af sammenfaldende slægter. En typisk GEDCOMP-meddelelse om sammenfald indeholder således dusinvis (nogle gange hundredvis) af nært beslægtede personer, som de to slægtsforskere er fælles om at forske i. Mig bekendt er det en unik kvalitet ved GEDCOMP.

GEDCOMP's udvikling

Lad mig kort redegøre for GEDCOMP's udvikling. Ideen til GEDCOMP fik jeg for flere år siden - takket være inspiration fra Slægt & Data! I efteråret '95 lavede jeg noget, der kunne kaldes en matematisk analyse, der godtgjorde at det ville være både realistisk og gavnligt at oprette en database over GEDCOM-filer. En del af disse overvejelser findes i Slægt & Data nr. 1/96.

I august '97 blev jeg kontaktet af en slægtsforsker, der havde hentet min GEDCOM-fil fra min www-side. Han fortalte til min overraskelse at hans hobby var at samle på GEDCOM-filer, og manuelt sidde og forsøge at finde sammenfaldende oplysninger i disse filer. Ikke overraskende oplyste han, at det var noget der sjældent gav bonus. Jeg var lettere chokeret over at et menneske brugte tid på noget, som en computer kunne gøre meget bedre. Det blev startskuddet for GEDCOMP: Selv en beskednen computer kan på et enkelt sekund sammenligne hundredvis af tal (datoer) og snesevis af navne. Og den husker tal og navne meget bedre end et menneske. En computer kan arbejde i hvert eneste af døgnets 86400 sekunder, dag ud og dag ind. Og imens kan dens master slappe af og tænke på andre ting.

Så d. 4/9-97 begyndte jeg at skrive et EDB-program til sammenligning af to GEDCOM-filer. Tre dage efter sendte jeg e-mail til omkring 600 slægtsforskere i Danmark og Sverige, med opfordring til at sende mig deres GEDCOM-filer, så jeg havde noget at teste programmet på. Til min glædelige overraskelse modtog jeg prompte GEDCOM-filer fra 30 positivt indstillede slægtsforskere. Flere af disse markerer sig jævnlige her i bladet og i internet-nyhedsgruppen dk.historie.genealogi. Uden deres velvilje var GEDCOMP næppe nået videre. Efter yderligere 2 dage havde jeg udvidet GEDCOMP-programmet, så det kunne sammenligne alle filerne med hinanden.

Til min store overraskelse var der blandt disse 30 filer et anseeligt antal sammenfald, og derfor begyndte

jeg at gøre opmærksom på GEDCOMP.

De første måneder gik det langsomt, men siden nytår '98 er det gået støt fremad med ca. 10.000 nye personer om ugen.

Jeg har været nødt til at forbedre sammenlignings-programmet undervejs, så det kan håndtere den hurtigt voksende arbejdsmængde.

Sammenligningsprogrammet, som er kernen i GEDCOMP, finder de sammenfaldende personer ved først at lave en liste over person-par som kunne være sammenfaldende. Et par af personer tilføjes listen, hvis de har bare et enkelt fornavn tilfælles. På den måde, skal personerne i en nyligt modtaget GEDCOM-fil kun sammenlignes med en mindre del af GEDCOMP's knapt 1 mio. personer.

Den egentlige sammenligning foretages derefter ved at sammenligne person-navne og datoer for diverse hændelser (herunder fødsel og død). Denne fremgangsmåde har ikke ændret sig siden GEDCOMP startede.

En 266 Mhz Celeron PC kan sammenligne godt 150 personer/sekund med GEDCOMP's program. GEDCOMP's primære computer kan sammenligne over 300 personer/sekund. Da den også anvendes til andre formål arbejder den kun for GEDCOMP omkring 110 timer om ugen, hvilket giver omkring 120 mio. personsammenligninger om ugen. Men knapt 1 mio. personer i GEDCOMP og en ugentlig vækst på omkring 10.000 personer, kræver mere end 120 mio. personsammenligninger. Derfor har jeg skrevet et nyt program, der kan afvikle GEDCOMP's sammenligningsprog-

ram samtidigt på mange computere forbundet via internettet. På den måde kan GEDCOMP pt. udføre omkring 500 mio. personsammenligninger om ugen, hvilket er tilstrækkeligt til at håndtere GEDCOMP både nu og et stykke ind i fremtiden. Efterhånden som GEDCOMP's database vokser kan GEDCOMP anvende et stigende antal computere til at udføre den stigende mængde sammenligninger.

Sådan behandler GEDCOMP din GEDCOM-fil

GEDCOMP's brugere sender deres GEDCOM-filer pr.e-mail til lk1@runge.uni-c.dk.

Det eneste helt manuelle arbejds-trin i GEDCOMP er, at jeg via et standard e-mail program skal gemme den indsendte GEDCOM-fil på GEDCOMP's filsystem, og dernæst give GEDCOMP's modtage-program oplysning om indsenderens navn og email adresse (og eventuel post-adresse). Denne proces tager mig mindre end et halvt minut. Modtage-programmet tildeler GEDCOM-filen et navn, f.eks. `dk20911b.ged`. '20911' betyder at filen blev modtaget d. 09/11 i GEDCOMP's 2. leveår, dvs. 1999. 'dk' betyder at filen blev modtaget fra en dansk email adresse (eller fra en person der skriver på dansk). GEDCOMP har også modtaget filer fra Sverige, Norge, USA, Canada og Australien, hvis filen var modtaget fra USA ville den blive kaldt `us20911b.ged`. 'b' betyder at filen var nummer 2 der blev modtaget den dag. Dernæst sender modtage-programmet en kvittering for modtagelse af filen (med oplysning om det tildelte navn). Det kan tage under to minutter fra modtagelsen af

email'en til afsendelsen af kvitteringen. Hvis jeg er ude at rejse kan det tage en uge eller mere. Modtage-programmet bruger det tildelte filnavn til at afgøre om kvitteringen skal sendes på dansk eller engelsk.

En slægtsforsker kan have flere GEDCOM-filer optaget i GEDCOMP. Dernæst bliver GEDCOM-filen sendt via en krypteret internet-forbindelse til GEDCOMP's hoved-computer. Der bliver der taget en sikkerhedskopi af filen, og den bliver lagt over i en ekspres-kø. I ekspres-køen venter GEDCOM-filen på at der bliver EDB-kraft ledig til fejl-kontrol af filen. Fejlkontrollen af små GEDCOM-filer (under 3000 personer) kræver højst 32 MB RAM, og behøver ikke at vente længe på en ledig computer. Store GEDCOM-filer kræver behandling på en større computer, f.eks. kræver en fil med mellem 20.000 og 35.000 personer 128 MB RAM, hvilket giver en længere ventetid. Når en computer med passende RAM-kapacitet er ledig modtager den GEDCOM-filen igen via en krypteret internet-forbindelse, hvorefter fejlkontrollen starter. Fejlkontrollens tidsforbrug vokser med antallet af personer i filen, for en fil med 1000 personer tager det nogle minutter, for større filer tager det nogle timer. Resultatet af kontrollen bliver undervejs sendt via den krypterede forbindelse tilbage til hoved-computeren. Hvis fejlkontrollen bliver afbrudt pga. strømafbrydelse, net-udfald eller lignende, så gemmer hoved-computeren det delvise resultat, og beholder GEDCOM-filen i ekspres-køen, med besked om at starte, hvor kontrollen blev afbrudt. Dette sker dog sjældent, og for min-

dre GEDCOM-filer kan GEDCOMP sende en email om resultatet af fejl-kontrollen til indsenderen få minutter efter at kvitteringen for modtagelsen blev afsendt. Samtidigt med afsendelsen indsætter GEDCOMP en besked om at fejl-kontrollen er afsluttet på [www-siderne http://www.imm.dtu.dk/~lk1/gedcomp/gedstat.html](http://www.imm.dtu.dk/~lk1/gedcomp/gedstat.html) (dansk) og <http://www.imm.dtu.dk/~lk1/gedcomp/gedstate.html> (engelsk).

På den måde kan indsenderen se om fejl-kontrollen er afsluttet. Fejl-kontrollen er således 100% automatiseret. Email'en med resultatet af fejl-kontrollen opfordrer indsenderen til at rette de fundne fejl, og indsende en erstatning for GEDCOM-filen.

Da de fleste følger denne opfordring vil det være spild af EDB-resourcer at starte sammenligningen med en GEDCOM-fil så snart den er blevet fejl-kontrolleret. I stedet bliver den lagt i en vente-kø, hvor den ligger i en uge. Hvis indsenderen sender en erstatning for filen, bliver den gamle fil slettet, og processen starter forfra med den nye fil - med den forskel at indsenderen nu har en GEDCOM-fil af højere kvalitet. Når GEDCOM-filen har ventet en uge, bliver den lagt i GEDCOMP's standard-kø. Her venter den på at blive sammenlignet med GEDCOMP's øvrige filer, som der pt. er omkring 500 af.

Filerne bliver behandlet i den rækkefølge de er modtaget. GEDCOMP gør dette ved at se på de 5 cifre i GEDCOM-filens navn. Igen gælder det at sammenligning mellem små filer kan udføres på små computere, mens sammenligning med store filer

kræver mere RAM. En stor fil kan derfor risikere at skulle vente flere dage på en ledig computer. En lille fil kan derimod blive sammenlignet med alle GEDCOMP's små filer i løbet af kort tid. F.eks. kan en GEDCOM-fil med mindre end 5.000 person-oplysninger blive sammenlignet med alle de af GEDCOMP's filer, der højst rummer 5.000 person-oplysninger på en computer med 64 mB RAM. GEDCOMP's største GEDCOM-fil rummer knapt 215.000 person-oplysninger. Sammenligning med denne fil sker på computere med 256 - 1024 MB RAM. På samme måde som med fejl-kontrollen bliver resultatet af fil-sammenligningen løbende returneret til hoved-computeren. Og hvis sammenligningen skulle blive afbrudt undervejs, så vil hoved-computeren beholde GEDCOM-filen i standard-køen med besked om at genstarte hvor sammenligningen blev afbrudt.

Da sammenligningen med GEDCOMP's filer vokser med deres størrelse, kan der gå nogle dage fra en GEDCOM-fil bliver sammenlignet med de første små filer indtil sammenligningen med den største fil er afsluttet. Dette er kun den indledende sammenligningsrunde, for sammenligningerne slutter ikke med det. For når en fil er blevet sammenlignet med GEDCOMP's filer bliver den selv tilføjet samlingen, og når nye filer ankommer, så vil filen indgå i nye sammenligninger med de nyttilkomne filer.

Så GEDCOMP kan både finde personsammenfald i de første dage

efter sammenligningens start, og sammenfald med filer indsendt mange måneder senere. Den indledende sammenligningsrunde vil i langt de fleste tilfælde resultere i personsammenfald med en række GEDCOMP-filer. I hvert tilfælde har GEDCOMP udregnet et antal points, der angiver hvor sandsynligt det er at sammenfaldene faktisk drejer sig om sammenfaldende personer. Antallet af points kan være fra 0 op til et par millioner. Hvis antallet af points er mindre end 100 bliver resultatet slettet. Hvis resultatet er større end 500 sender GEDCOMP automatisk en email afsted til de to GEDCOM-filers indsendere. Enkelte resultater får mellem 100 og 500 points. De er tvivlsomme og bliver lagt i en manuel kø. Med jævne mellemrum foretager jeg en delvist automatiseret vurdering af resultaterne i denne kø.

Den helt manuelle modtagelse af emails og denne delvis manuelle lejlighedsvis behandling af tvivlstilfælde er den eneste manuelle betjening, som GEDCOMP kræver. Når GEDCOMP har afsendt en email med besked om person-sammenfald, ajourfører den de to ovennævnte www-status-sider, således at GEDCOMP's brugere altid ved hvor mange emails, der er sendt til dem.

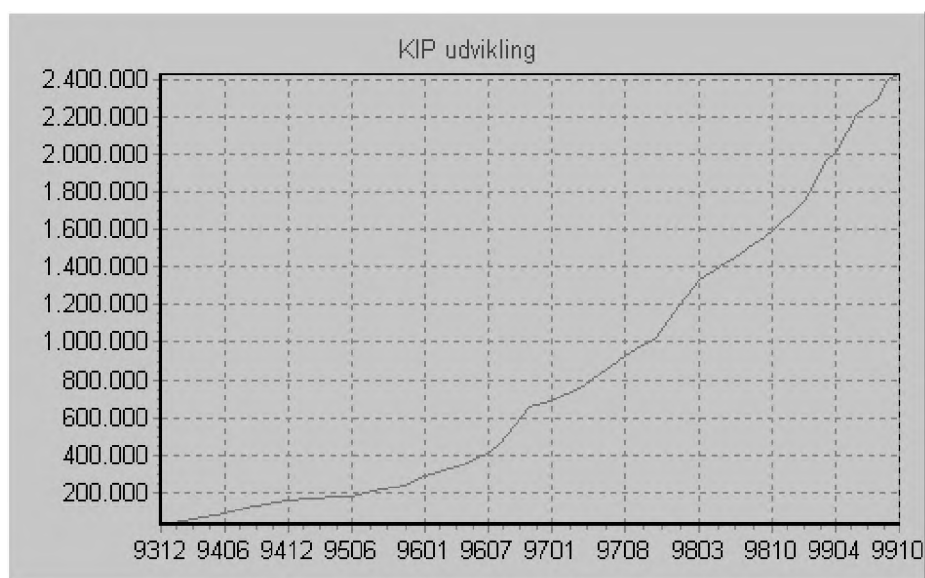
Når en slægtsforsker har udvekslet oplysninger med de slægtsforskere, som GEDCOMP har givet kontakt til, så har denne slægtsforsker som oftest fået oplysninger om et antal

nye personer. Når de nye oplysninger er færdigbehandlet, så vil det være en god ide at danne en ny GEDCOM-fil, og indsende den som erstatning for den gamle. For de nye personer kan jo give anledning til nye sammenfald. Når det sker, så bliver den nye fil behandlet præcis som ovenfor. Og den bliver sammenlignet med alle de filer, som den gamle fil blev sammenlignet med. Men der er en enkel forskel: Den nye GEDCOM-fil giver sammenfald med alle de filer som den gamle fil havde sammenfald med - plus forhåbentlig nogle flere.

Lad os sige at filen dk20911b.ged havde sammenfald med filen dk21010a.ged, og at de to filers indsendere fik email om det. Derefter indsender ejeren af dk20911b.ged en ny fil, dk21113c.ged, som erstatning for den gamle. GEDCOMP vil herefter finde sammenfald mellem dk21113c.ged og dk21010a.ged. Hvis dette sammenfald ikke adskiller sig væsentligt fra sammenfaldet mellem dk20911b.ged og dk21010a.ged, så bliver det nye sammenfald ignoreret. Men hvis det nye sammenfald indeholder flere sammenfaldende par en det gamle, så sendes der email afsted om det nye sammenfald, med besked om at det er en forbedring af det gamle. På den måde kan man roligt lade sin GEDCOM-fil udskifte uden at det giver anledning til forvirring.

Lars Lundin
P.t. Los Alamos, USA
email: lkl@runge.uni-c.dk

Nyt fra Kildeindtastningsprojektet

KIP optælling 30/10-1999

Type	År	Antal materialer	Folketal	Antal personer	Dækning	Dækning 98	Dækning 97	Dækning 96	Dækning 95	Dækning 94
FT	1717	1		631						
FT	1769	2		3125						
FT	1771	23		4208						
FT	1787	831	841806	334421	39,73	32,71	24,61	15,48	4,06	2,70
FT	1801	792	929001	446976	48,11	36,41	26,07	17,59	2,32	1,39
FT	1803	2		981						
FT	1834	543	1230964	330634	26,86	17,89	10,55	5,76	5,76	2,12
FT	1840	332	1289075	225829	17,52	10,98	6,74	3,83	1,85	0,97
FT	1845	662	1356877	450629	33,21	23,62	15,33	9,08	5,83	4,95
FT	1850	299	1414648	223807	15,82	10,75	4,12	2,25	0,55	0,25
FT	1855	39	1507222	22354	1,48	1,05	0,44	0,21	0,04	0,04
FT	1860	43	1608362	39346	2,45	1,55	0,71	0,40	0,14	0,12
FT	1870	52	1784741	55687	3,12	2,28	1,93	1,43	1,20	0,51
FT	1880	81	1969039	96329	4,89	3,82	2,40	0,20	0,15	0,07
FT	1890	46	2172380	49441	2,28	1,76	1,31	0,93	0,36	0,06
FT	1901	21	2449540	19532	0,80	0,62	0,53	0,17	0,17	0,02
FT	1906	13	2588919	10677	0,41	0,26	0,16	0,00	0,00	0,00
FT	1911	24	2757076	26349	0,96	0,69	0,50	0,30	0,22	0,05
FT	1916	2	2921362	1423	0,05	0,05	0,05	0,00	0,00	0,00
Folketællinger		3808	26821012	2342379	8,73	6,30	4,09	3,02	1,12	0,72
KB		155		83568						
I alt		3963		2425947						

Sådan kan du bruge KIP

Af Lars Lundin

Først en stor tak til kildeindtastningsprojektets frivillige korps af indtastere! Internetbrugerne blandt Slægt & Datas læsere har nok allerede haft gavn af DDA's stadigt voksende samling af indtastede folketællinger. Alligevel vil jeg fortælle om, hvordan jeg bruger denne store database, og hvordan andre kan gøre det samme.

Mit edb-system

Da dette indlæg handler om databehandling, vil jeg kort fortælle om mit edb-system. Jeg bruger operativsystemet UNIX. Blandt mange slægtsforskere går dette nok for at være et svært anvendeligt (eller ukendt) system. Ikke desto mindre har det mange fordele fremfor det famøse Windows. Der findes en installerbar version, kaldet Linux, som erfarne edb-brugere nemt kan installere fra CD-ROM på deres af lagte 80386 PC (eller bedre). Sådan en PC vil sagtens kunne klare de manøvrer, jeg har beskrevet nedenfor. En Windows baseret PC burde også kunne klare det.

Hele KIP

Jeg har downloadet samtlige folketællinger, som DDA har liggende. Oversigten over indtastninger, <http://ddd.sa.dk/kip/dk/kipdata.htm> indeholder 3770 indtastninger, som er tildelt 3621 forskellige indtastningsnumre. Af disse 3621 indtastninger kan 37 ikke findes hos DDA, og

yderligere 2 indeholder ingen data. Jeg har meddelt DDA hvilke indtastninger, der er utilgængelige. Hvilket giver 3582 indtastninger. Med lidt snilde kan man sætte en computer til selv at downloade disse filer (f.eks. om natten). Det tager nogle timer for de 42MB, som de 3582 zip-filer fylder. Udpakket fylder disse indtastninger 380MB, og de rummer 2.2 mio. poster. Første gang jeg hentede DDA's indtastninger på denne måde, var der knapt 1900. Siden har jeg med jævne mellemrum haft et EDB-program til at kontrollere for og downloade nye indtastninger. Her til morgen var der godt 300 nye. Hvis man ikke er frisk på denne manøvre, oplyser DDA, at de sælger indtastningerne på CD-ROM. CD - rom'en (4. udgave) indeholder dog kun knapt 2/3 af indtastningerne.

Simpel fritekstsøgning

Blandt mine aner findes slægter med et sjældent navn som f.eks. Crofas/Krofas, og mindre sjældne som f.eks. Reenberg. I sådanne tilfælde er det oplagt at forsøge en fritekstsøgning efter familienavnet. Man kan ligeså godt forsøge i hele indtastningen; at indskrænke søgningen til navnefeltet og evt. kommentarfeltet er mere besværligt og gør ingen forskel. Et simpelt og effektivt program til fritekstsøgning er grep (findes også til DOS/Windows). Med kommandoen 'grep Krofas *.*' kan man således søge i samtlige filer efter bogstavfølgen 'Krofas'. Med variationer af denne grep-kommando har jeg fundet 7 folketællinger (i forskellige dele af landet), hvor Krofas-slægten optræder. Af disse 7 havde jeg i forvejen fundet de 4 ved traditionelt arkivbesøg og ved mit næste arkivbesøg, kan jeg slå de sidste 3 efter. Samme

fremgangsmåde har jeg anvendt i forbindelse med navnet Reenberg. På den måde opdagede jeg, at en af mine tip(4)-oldemødre flyttede fra Thisted til Nykøbing Mors efter at hun blev enke, noget der ellers kunne være arbejdskrævende at fastslå.

Mere avanceret søgning?

En af mine aner, Mads Andersen, er ikke at finde blandt de døbte i det sogn, der oplyses i lægdsrullerne, han skulle være født der i 1784. Han står med sine forældre i en folketælling 1801 i et andet sogn, men de er ikke at finde i folketællingen 1787 for det i lægdsrullerne oplyste fødesogn. Her er den ovennævnte fritekstsøgning ikke anvendelig, både fordi 'Mads Andersen' og forældrenes navne 'Anders Madsen' og 'Karen Nielsdatter' er alt for almindelige, og fordi jeg kun er interesseret i folketællingen år 1787. Så der er brug for noget andet. Det samme gør sig gældende for en række andre af mine aner, f.eks. Kirsten Sørensdatter og Rasmus Pedersen, som jeg ikke kan finde hverken i F.T. 1787 eller i F.T. 1801.

Derfor ønsker jeg at indskrænke søgningen til et enkelt år, og jeg vil også gerne kunne indskrænke søgningen til et enkelt amt. DDA's oversigt <http://ddd.sa.dk/kip/dk/kipdata.htm> skulle kunne bruges til at finde de relevante indtastninger, både mht. årgang og amt. Det viser sig imidlertid, at der ikke er helt orden i tingene hos DDA, hvilket vanskeliggør tingene.

Uorden hos DDA

DDA's kipdata.htm skulle ideelt set være en oversigt over de tilgængelige indtastninger, og det er den også - et stykke hen ad vejen. Men jeg har allerede nævnt, at 39 af list-

ens indtastninger ikke kan downloades. Jeg har forgæves kigget på DDA's www-sider for at se, hvorfor der kun er tildelt 3621 forskellige indtastningsnumre til de 3770 indtastninger. Derudover er der en snes indtastninger, som er listet med et fejlagtigt årstal, f.eks. år 184. Kigger man i indtastningen, ser man, at 184 skal være 1845. Der er en række andre problemer, enkelte indtastninger fra 1787 er listet med året 1887, samtidigt med at året 1887 optræder i selve indtastningen. I 30 tilfælde oplyser kipdata.htm et indtastningsnummer, hvor den tilhørende zip-fil ganske vist findes, men hvor det viser sig, at den udpakkede TXT-fil har et andet nummer (som også står inde i TXT-filen). F.eks. kan indtastningen med nummer 335 downloades som 335.zip, men denne fil udpakkes til A0335.TXT, hvis poster har nummer A0335. Blandt slægtsforskere, som baserer deres arbejde på, at der er orden i arkivalierne, kan denne mangel på systematik give anledning til nogen frustration. Nå, løsningen på dette er et desværre ikke ganske trivielt edb-program, der kigger i de udpakkede TXT-filer og foretager de nødvendige rettelser i kipdata.htm.

Mere avanceret søgning!

Med en rettet version af kipdata.htm kan man skrive et lille edb-program, der finder alle indtastninger for et eller flere givne år og evt. et eller flere givne amter. En fritekstsøgning i sådan et uddrag af indtastningerne viser imidlertid, at der er ganske mange, der hedder Mads Andersen i 1787 alene i f.eks. Thisted amt. Nu er det som oftest sådan, at når man søger efter en person i en folketælling, så har man en ide om personens alder. I tilfældet Mads Andersen søger jeg efter en

dreng, der er ca. 3 år gammel. Derfor vil det være en fordel at indskrænke søgningen til f.eks. 'Mads Andersen, 0-9 år gammel'.

Sådan en søgning kræver, at man for hver indtastet person kan identificere navn og alder, hvilket igen kræver kendskab til formatet af indtastningen. Dette viser sig at være en udfordring. En del, men desværre langt fra alle indtastninger, har en første linje, der beskriver posterne i indtastningen. Det viser sig yderligere, at 2 indtastninger, som begge mangler denne linje, og som begge er fra samme år, kan have forskellige poster og også et forskelligt antal poster. F.eks. er der indtastninger fra F.T. 1787 både med og uden en post for personens køn. Derfor har jeg udvidet mit lille edb-program, så det har en liste over mulige formater af en indtastning for et givet år. Det viser sig heldigvis, at det er nemt at se hvilket format, der passer til en given indtastning. Søger man efter 'Mads Andersen, 0-9 år gammel' i Thisted amts indtastede folketællinger fra 1787, finder man på denne måde 4 forekomster. Af disse er den yngste i sit 4. år og bor hos sine forældre Anders Madsen og Karen Nielsdatter. Bingo. Efter at have fundet den lille familie i 1787 kunne jeg gå på Rigsarkivet og umiddelbart finde moderens 4 bedsteforældre, så det var en god dag.

Et andet eksempel er min ane, Niels Peter Rasmussen, som flyttede en del, og som jeg ikke kan finde i F.T. 1845, hvor han skulle være 22 år. I 1843 var han snedkersvend i Holbæk, i 1847 boede han i København, i 1850 var han snedker tilbage i sin fødeegn. Blandt hele landets 736 indtastede folketællinger for 1845 finder man 11 forekomster af en Niels Peter Rasmussen (inkl. diverse stavevarianter), som er i al-

deren 17-27 år. Heraf er een født i Holbæk Amt, og denne ene er en 23-årig snedkersvend hos en mester i Roskilde. Bingo.

Pas på

Træerne vokser ikke ind i himlen - endnu. 33% af folketællingen 1845 er ifølge DDA indtastet, for de øvrige folketællinger er indtastningen p. t. mellem 0 og 50% komplet. Dvs. selv om man blandt de indtastede folketællinger finder en og kun een person, der passer til ens beskrivelse, så kan man ikke være sikker på, at det er den rigtige - endnu. Men efterhånden som det tapre indtasterkorps arbejder sig igennem det enorme materiale, stiger denne sikkerhed. Og indtil da kan man have gavn af folketællingerne, sådan som jeg har haft det ovenfor, dvs. i tilfælde, hvor der er så mange samstemmende oplysninger, at man kan regne med, at der ikke kan være andre personer, der passer. Når den lykkelige dag indtræffer, at en hel folketælling er indtastet, så vil det øge kvaliteten af ens slægtsforskning at foretage brede søgninger, som de ovenfor beskrevne, fremfor at søge i folketællingen på traditionel vis. Søger man efter en person i et helt amt (eller i hele landet), så opnår man nemlig den meget fine ting, at man ikke kun finder den person, man søger, men man finder også alle de andre personer, der passer på ens beskrivelse. Hvis man er heldig, så er der kun een person, der passer på ens beskrivelse. Hvis der er flere, der passer, så begår man ikke den synd, det er at vælge den forkerte, hvilket kunne ske, hvis man kun søgte i enkelte sogne. I stedet kan man gå til andre arkiver og forsøge at indsnævre beskrivelsen af personen, så man til sidst ender

med, at kun en enkelt person i folketællingen passer.

Så er det din tur

Hvis du har mod på at prøve ovenstående, så kan du gå til <http://www.imm.dtu.dk/~lkl/kip/>, hvor du kan hente en kopi af mit søgeprogram, samt en installations- og brugsvejledning.

Kommentar til indtasterne

I Slægt & Data Nr. 3/99 bringer Due-Hansen en række meget interessante oplysninger og udregninger vedr. tidsforbruget i forbindelse med kildeindtastning. Jeg har ingen grund til at betvivle rigtigheden af oplysningerne, men jeg har en kommentar til tidsrammen på 100 år: Lad os tænke os ikke 100, men bare 30 år

tilbage til omkring 1970. På den tid ville de fleste nok have stillet sig tvivlende overfor en spådom om at almindelige mennesker om 30 år ville kunne købe et apparat, der kunne læse et ark maskinskrevet tekst og udføre edb af denne tekst. (For argumentets skyld må man antage at folk vidste hvad edb var i 1970 - hvis nogen skulle tvivle, så fandtes edb dengang. Faktisk blev de to første computere forbundet den 25. oktober 1969 via det, der i dag kaldes internettet). Denne tænkte spådom er ikke desto mindre virkelig i dag. Derfor kan man sagtens forestille sig, at man om 30 år fra i dag kan købe et apparat, der kan læse et ark med håndskrevet gotisk skrift og udføre edb af denne tekst. Før det sker, vil dette givetvis

kunne lade sig gøre for en mere velstruktureret og letlæselig tekst som f.eks. 1900-tallets folketællinger. Med dette vil jeg tillade mig at sige, at hvis kildeindtastningsprojektet skal have en tidshorisont på flere årtier (for ikke at sige 100 år), så vil det være en god ide at koncentrere indtastningen om de svært læselige (dvs. ældste) arkivalier, for det kan sagtens være, at de mere letlæselige ditto vil kunne edb - behandles direkte i en ikke alt for fjern fremtid.

Afslutningsvis vil jeg igen takke indtasterne for deres store indsats med kildeindtastningsprojektet.

Lars Kr. Lundin
P.t. Los Alamos, USA
email: lkl@runge.uni-c.dk

Svar fra DDA

Lars Kr. Lundins artikel gennemgår på glimrende vis, hvordan de mange data fra kildeindtastningsprojektet kan anvendes og giver samtidig giver et af svarene på, hvorfor vi i DDA må lægge meget energi ind i at udvikle en betalingsordning for download af data fra Kildeindtastningsprojektet. Download af data er nemlig ikke gratis for DDA. Vi betaler for den udgående transport fra DDD-serveren, så når brugerne downloader alt, hvad der kommer op uanset om de har brug for det eller ej, lægger de altså udgifter på DDA. Dertil kommer selvfølgelig også, at det beslaglægger linie- og serverkapacitet og derved gør mere almindelig brug vanskeligere. De databasenedbrud som af og til gør

Dansk Demografisk Database utilgængelig skyldes bl.a. overbelastning af serveren.

Lars Kr. Lundin har konstateret, at der mellem små 4000 enheder er nogle tastefejl i de afleverede indtastninger. Mange af de fejl, der er nævnt i artiklen vil det være meget vanskeligt at fange, idet der i mange tilfælde er tale om tilfældige skrivefejl i enkelte poster i en indtastning. For at finde disse fejl i materialet kræver det væsentligt flere ressourcer. DDA har finansiering for knap en fuldtidsperson fra cd-rom-indtægterne. Den arbejdskraft, som DDA kan stille til rådighed skal selvfølgelig først og fremmest bruges til servicering og vejledning af indtastere. Kvalitetskontrol og oplægning af data må komme i anden

række. Når vi får konkrete oplysninger om, at et bestemt studie har en nærmere angivet fejl, vurderer vi oplysningen. Såfremt der er tale om en mulig fejllæsning af kilden henviser vi til den pågældende indtaster. Hvis der er tale om en formel fejl, som kan konstateres uden kildestudier, lægger vi denne oplysning ind i en prioritetsliste og retter fejlen, når der er ressourcer til rådighed.

Materialet er et menneskeværk, og fejlfrit bliver det ikke. Det skal ikke være nogen hemmelighed at DDA-siden af projektet er underbemandet. Vore beregninger viser, at behovet er fire fuldtidsstillinger for at kunne lave de ydelser, som vi synes er de rigtige. Vi har altså ikke engang finansiering til en. Derfor er alt ikke, som vi ønsker os det.

Om DISBYT mm, et debatindlæg

Af Steen Thomsen

I sidste nummer var der flere artikler om DISBYT og TinyTafel matching, under mottoet „So ein ding müssen wir auch haben“. Vel skal vi ej!

Jo altså, selvfølgelig skal vi da have et sted, hvor vi alle kan indsende vores aner, og så få at vide om der er andre der arbejder med de samme personer, men det skal ikke være TinyTafel baseret!

TinyTafel er en gammel opfindelse fra dengang man skulle spare på alt (en diskette har kostet 50 kr. engang), så det er et meget komprimeret format. F.eks. vil alle mine 300 Hansen'er kun resultere i eeen linje: „Hansen, 1667, 1954“ dvs. ef-

ternavnet og yder-årstallene for personerne i denne slægt. Det er jo lavet til amerikanske forhold, hvor et efternavn i reglen er en præcis oplysning, modsat Hansen, Jensen, Thomsen, Vist har DIS-Sverige forbedret lidt på det og lavet en version, der indeholder en linje pr. person. Men det har de gjort for at bevare den store base, de allerede har af TinyTafels, så de ikke skulle starte på en frisk.

Næh, lad os bruge et andet værktøj - men samme strategi: Bygge på det vi har, og som i dag fungerer godt og er ved at være stort: GEDCOMP v/ Lars Kr. Lundin. Her sender man hele sin GEDCOM fil, den ekspede-

res automatisk, sammenligningen er MEGET intelligent (navn, tid, sted, slægtninge) og tilpasset danske Jens Hansen'er, og der er ca. 1 mio. personer i basen i dag.

Og så kan det jo være, at svenskerne bliver nysgerrige og spørger Lundin, om de må få en kopi af noget moderne teknologi?

Steen Thomsen
Frederikssundsvej 128 H st-th
2700 Brønshøj
Tlf.: 38 80 02 02
email: steenthomsen@danbbs.dk
<http://www.danbbs.dk/~stst>

Dominica-programmet, en opfølgning

I Slægt & Data 1999 nr. 2 bragtes en anmeldelse af kalenderprogrammet DOMINICA. I den anledning har programmets "fader" Flemming Ørnboell ønsket følgende optaget:

Efter anmeldelsen i Slægt & Data nr. 2 1999 er der foretaget følgende justeringer:

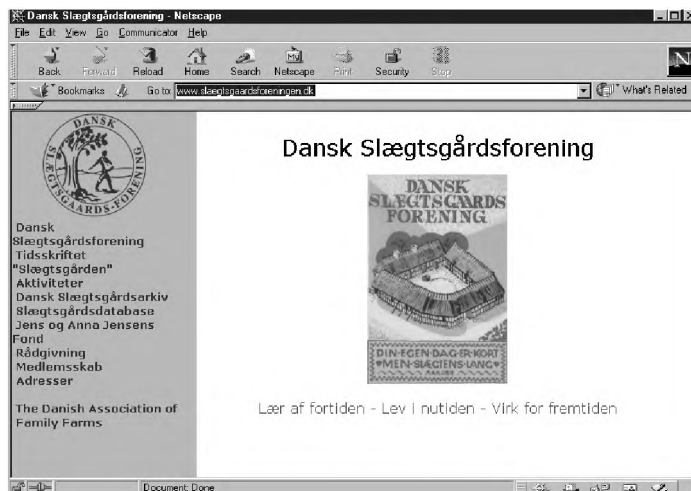
1. Shareware-udgaven indeholder nu alle funktioner uden begrænsning. Programmet kan afprøves i en periode på 30 dage. Herefter skal programmet registreres for at kunne anvendes. En registrering koster 100.00 Dkr., 150.00 Skr./Nkr. En registrering er personlig og gælder for efterfølgende opdateringer.

2. „Søgning på latinsk navn“ i menu-punktet er rettet.
3. Hovedsiden kan mindskes efter behov.
4. Søgning efter navn er ikke afhængig af store eller små bogstaver.
5. Databasen er gennemgået for stave-tastefejl. Fundne fejl er rettet. Som grundlag for såvel navne, stavemåde og dateringer har jeg anvendt R. W. Bauers Calender for Aarene fra 601 til 2200.
6. 4. søndag efter fastelavn er rettet, og 5. søndag efter fastelavn er tilføjet.
7. Forvirringen med „Trinitatis søndag“ og „1. søndag efter pinse“ er rettet til.

8. Ved søgning efter navn beholder indtastningsfeltet sin indtastede tekst således, at det er muligt at rette i søgeordet ved efterfølgende søgninger.
9. Da der i listebokse ikke kan anvendes „Ctrl. C“ for kopiering af fundne tekster eller datoer, er der tilføjet et kopieringsfelt. Ved klik på listeboksfeltet vises den ønskede tekst i kopieringsfeltet. Dominica ver. 1.3.1 er nu klar til download fra min hjemmeside. Efter installationen skal registreringsnavn og kode indtastes igen.

Flemming Ørnboell
email: oernboel@post4.tele.dk

Artiklen om Slægts- gårds- arkivet, et par rettelser

Ejgil Overby fra Slægtsgårdsarkivet har bedt os bringe dette:

Desværre har vi ikke haft Ulrich Alster Klugs artikel [om Slægtsgårdsarkivet, red.] til gennemlæsning. Der er opstået et par fejl. Tlf. nr. er ændret til 86 48 48 16 uden lokalnummer. Pris for folketællingsundersøgelser er p.t. 200 kr. Dog for nye medlemmer kun 100 kr.

Nu 1000 medlemmer med e-mail-adresse

I skrivende stund er vi ca. 1000 medlemmer i foreningen, som har oplyst en e-mail adresse til foreningens webmaster (sekretær Jens Verner Nielsen). Vi har hermed mulighed for at modtage elektronisk post fra foreningen.

Med mellemrum - og når tiden tillader det - udsendes nyhedsbreve til alle dem, som er optaget på denne e-mail liste. Vi vil ikke binde os til noget bestemt udsendelsesinterval, men i 1998 og 1999 er det blevet til ca. 10 årlige nyhedsbreve. Nyhedsbrevene udsendes, når der er indsamlet / indkommet en passende mængde stof. I Slægt & Data 1999/

1 s. 28-31 er der på tryk (som eksempel) gengivet årets første nyhedsbrev.

Der bringes i nyhedsbrevene diverse informationer og meddelelser samt små anekdoter fra vores slægtsforskning. Brevene er en meget praktisk og hurtig måde her og nu at komme i kontakt med en stor del (ca. halvdelen) af foreningens medlemmer, og det supplerer på udmærket vis Slægt & Data, der udsendes en gang i kvartalet. Det koster ikke noget at blive optaget på vores liste med e-mails. Med denne liste, som er sorteret på postnumre, kan vi

medlemmer også lettere komme i kontakt med hinanden.

Har man ingen e-mail-adresse, men Internetadgang (privat, på arbejde eller bare på et bibliotek), er der i dag flere steder muligt at få oprettet en e-mail-adresse ganske gratis (f.eks. mail.forum eller hotmail).

Har du en e-mail adresse, som vi ikke kender til, så oplys den til vores webmaster Jens Verner Nielsen (e-mail: dis@vip.cybercity.dk) og få fremover foreningens nyhedsbreve.

Det skal understreges, at man skal meddele e-mail adressen direkte til webmasteren. Det er ikke nok, at man har oplyst e - mail adressen til foreningens kasserer (medlemsregisteret) ved indmeldelsen i foreningen.

Tips & Ideer

FamDex Nyt

BOGEN har bl.a. fået nyt register.

Register for beskrevne personer og register for nævnte personer kan opsættes på flere måder:

REGISTRENESSIDE I X KOLONNER:

Kolonneantal kan skiftes fra 1 til 9. Skulle der i registret ikke være nogen person omtalt så mange sider, som sat, sættes kolonneantal til det maksimale antal sider brugt i denne bog. Register for nævnte personer vil med kolonner mellem 1 til 9 have en * foran navnet på de personer, der også er nævnt i Register for beskrevne personer.

Ved ö påsættes systemnummeret og der bruges kun en kolonne.

PERSONREGISTRENESS KOLONNER IBLOK:

Er kolonneopsætningen valgt fra 1 til 9, er det muligt, at der er flere sidenumre ved enkelt personer, end der er kolonner. De overskydende sidenumre kan vælges skrevet i en blok med samme kolonne-antal ved markering med ®, eller fortløbende på de næste linier, hvis markeret med ö.

PERSONREGISTRENE FLETTES SAMMEN:

Er kolonneopsætningen valgt fra 1 til 9, er det muligt at flette de 2 registre sammen til et register. Beskrevne personer vil blive vist med beskrivelsens sidenummer, medens nævnte personers sidenummer vil være sat i parentes.

NYT APPENDIKS:

Byerne indtastet i redigeringsbasen HVADBY, kan nu sættes i appendiks. Her vil være omtale af de byer der er fundet relation til. Der vil også være lister med henvisning til de personer der har adresse i den pågældende by. På siderne med disse personer vil der være henvisning til BYAPPENDIKS. Se eksempler på www.FamDex.dk eller få DEMO på 44 84 19 16.

LeifHøgh

InternetHjørnet

I forrige nummer af Slægt & Data introduceredes denne rubrik. Her har vi mulighed for at fremlyse vigtige internetadresser samt bringe diverse smånotitser vedrørende brugen af Internettet i slægtsforskningen.

Selv om jeg forsøgte at være meget omhyggelig med rigtigheden af medtagne internetadresser, så havde der alligevel indsneget sig en fejl, idet adressen til Mormonkirkens genealogiske personbaser var forkert. Den rigtige adresse er:

www.familysearch.org

Som nævnt i forrige nummer kan de her nævnte adresser normalt også findes på DIS-Danmarks egen hjemmeside under „Web-

adresser“, hvor vores webmaster, Jens Verner Nielsen, opsamler nyttige adresser fra hele verden. Vores forenings egen hjemmeside er som bekendt på adressen:

www.users.cybercity.dk/~dko6959

Ved alle her angivne adresser er det underforstået, at de starter med: <http://>

Er du stødt på spændende internetadresser, så send mig et par ord herom. Det samme gælder, hvis du har ideer eller emner til dette hjørne i Slægt & Data.

Svend-Erik Christiansen
„hjørne-redaktør“
E-mail: sec@forum.dk

Nyttige Internetadresser

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger (SSF)

www.ssf.dk

Indeholder oplysninger om foreningen samt en liste over lokale slægtshistoriske foreninger.

Hvem Forsker Hvad (HFH)

www.hvemforskerhvad.dk

Her præsenteres tidsskriftet *Hvem Forsker Hvad*, hvori slægtsforskere kan fremlyse/efterlyse slægtninge/aner. Tidsskriftet er i de senere år blevet udgivet i samarbejde mellem de to ovennævnte foreninger „Samfundet“ og „SSF“ samt „DIS-Danmark“.

Den ny kirkebog

www.dnk.dk

I tilknytning til den forestående overgang til elektroniske kirkebøger er denne hjemmeside blevet oprettet. Den indeholder diverse oplysninger omkring emnet, der som bekendt har skabt en del debat. Der er også oplysninger om kirkebøgernes historie helt fra starten med bl.a. den kongelige befaling herom fra 1646, som er gengivet.

Fotograf Tønnies billeder

users.cybercity.dk/~ccc13653/dk/archives/archives.htm

Omkring 1860 etablerede Heinrich Tønnies sig som fotograf i Aalborg, og han (og hans efterfølgere) registrerede i protokoller omhyggeligt hvert eneste billede, de tog m.h.t. negativnummer, dato, hvem der var bestilleren af billedet samt prisen. Det er næsten altid bestilleren (og eventuelt familie) som er på billederne. Det var ikke kun lokale, som blev fotograferet - mange kom langvejs fra til ateliéet i Aalborg. Aalborg Stadsarkiv har negativerne, og på nuværende tidspunkt har man der i en database registreret 174.999 negativer fra 1860 og til 1918. Basen er nu tilgængelig på ovennævnte adresse. Ligger man inde med nogle af Tønnies billeder, kan man således via billednummeret få dem tidsfæstede over Internettet samt få navnet på den person, der i sin tid bestilte fotograferingen. Man kan også søge i basen på navn eller lokalitet for at se, om der er noget af interesse. Selve billederne er ikke tilgængelige over nettet. Det er kun protokollernes oplysninger samt eventuelle beskrivelse af motivet. Man kan købe en kopi af fundne billeder. En lille del af de 174.999 negativer (5-6000) har man indscannet, og på et eller andet tidspunkt vil de nok blive tilgængelige sammen med databasen.

Lokalhistorie i Østjylland

www.aakb.bib.dk/arkiverne

I forbindelse med den netop passerede Arkivernes Dag, den 23. oktober fik Arkivudvalget i Århus etableret en hjemmeside, som oplyser om alle 54 organiserede/registrerede arkiver i det nuværende Århus Amt. Via et amtskort med sogneopdeling er det grafisk muligt at se de enkelte arkivers geografiske dækningsområde. Amtskortet er klikbart, så man kan klikke sig ind på de praktiske oplysninger om de enkelte arkiver, dvs. få oplyst den præcise adresse, arkivets åbningstider, kontaktperson, evt. telefonnummer m.m. For de arkiver, som allerede har etableret sig med egen hjemmeside, er der i stedet for henvisning direkte til arkivet. Det gælder f.eks. Lokalhistorisk Samling i Silkeborg og Lokalhistorisk Samling i Århus.

Cyndis liste

www.cyndislist.com

Verdens mest omfattende hjemmeside med slægtsforsknings-links er vist uden tvivl Cyndis liste. Siden hun startede opsamlingen i marts 1996 har hun fået opbygget ca. 56.000 links, og siden da har mere end 11.000.000 besøgt hendes hjemmeside.

Opasias guidede slægtsforskningstur

www.opasia.dk/linkguide/guidedeture

Opasia har lavet tre små guidede ture til Internettet bl.a. en vedrørende slægtsforskning. Med udgangspunkt i DIS-Danmarks hjemmeside ledes man rundt til en halv snes nyttige adresser og vender flere gange tilbage til vores hjemmeside; det må opfattes som en stor ros til vores hjemmeside og webmaster Jens Verner Nielsen. Inden vi blev opmærksomme på dette tiltag, troede vi faktisk, der var noget galt med vores besøgstæller, da det daglige besøgstal på en gang steg til omkring 800.

Kirkeministeriet

www.km.dk

Som vist alle øvrige ministerier har også Kirkeministeriet sin egen hjemmeside. Her har vi bl.a. adgang til en oversigt over alle godkendte drenge- og pigenavne i Danmark.

Digitalarkivet i Norge

www.hist.uib.no/arkivverket

For hele Norges vedkommende er folketællingen 1801 Internettilgængelig på denne adresse. Desuden er også store dele af folketællingerne fra 1865 og 1900 søgemulige. At Norge er nået så langt skal nok ses i sammenhæng med, at overordnede instanser som universiteter og statsarkiver har været aktivt involveret og lagt ressourcer i projektet.

Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Indeholder oplysninger om foreningen samt oplysninger om „Strays“ dvs. lejlighedsfund.

Død og stejle

Af Johannes Lind

Her er et par indførsler i kirkebogen for Tyrstrup-Hjerndrup sogne, Denati 1700:

“NB: Den 30. juni døde Kirsten Hanses i Hjerndrup, som var en barselkvinde, blev bestediget d. 4.

juli, som var Dom. 4. p. Trin., og sat i åben grav, formedelst der sagdes, at hendes mand Hans Bødker skulle hende udi barsel-potten(?) en forgift have tilberedt d. 22. juni, hvorefter hun heftig (salva venia) evomerede og den ganske nat sig ilde befunden, følgenes d. 23. juni blev hun af mig i samme svaghed berettet. Og i hvor vel hun for mig nægtede (da jeg inkvirerede om dette), at hendes mand havde tilberedt forgiften, og hun ham derfor på det bedste undskyldte, desligeste at hun ikke havde at klage og anke på manden; jeg tilspurgte og de tilstedeværende koner af naboskabet, om de vidste noget af denne sags beskaffenhed, hvilke samtlige svarede nej; på d. 9. dag derefter var d. 30. juni døde denne barsel-kvinde; men da sagen blev

ret undersøgt og for retten examineret, blev det manden ikke aleneste overbevist, men han og det selv for øvrigheden bekendte, at han gerningen desværre(?) bedreven og gjort havde, hvorfor og Hans Bødker blev d. 3. august for retten dømt fra livet, og blev han d. 17. dito levende stejlet på Tyrstrup herreds rettersted mellem Aller og Brabæk. (Mk. 6.)”

“NB: D. 17. august, som var en tirsdag, døde den misdæder Hans Jensen Bødker af Hjerndrup en forsmædelig død; thi han blev (oven fra) levende stejlet på Tyrstrup herreds rettersted mellem Aller og Drabæk på Kobbersted mark, hvor galgen står; og efter at han var stejlet, blev kroppen lagt på stejlen, og hovedet blev tilnaglet på pælen

over kroppen på samme stejle (formedelst han sin hustru Kirsten Hanses havde med forgift ombragt i hendes barselseng og desforuden ilde taget af sted med hende). Jeg på embedets vegne betjente ham, som tilforn i fængselet 2 gange med d. h. communion, og derefter ca. 2 gange hver uge besøgte ham, for at formane, trøste og undervise ham til salighed, som og her til retterstedet fulggede og begleidede ham tillige med min nabo hr. Rasmus Christoffersen i Fjelstrup, og gik synderen mellem os begge; og vi så begge vekselsvis med Guds ord, salmer og bønner den ganske vej igennem, fra tinghuset ved Aller til retterstedet, trøstede og underviste ham om en god beredelse til den forestående død og lidelse. Vi var med fangen udi en quadrangulo af herredsbønderne indsluttede og omringede, hvilke med deres skarpe og ladte gevær fulgte og fulggede os op til retterstedet, hvor denne synder (da jeg til sidst mit embede med og hos ham forrettede) først kom i bøddelens hænder. Og blev jeg hos synderen så længe bestående, til han ganske var henrettet. - Mig blev af øvrigheden for min hafte umage med denne misdæder og synder tilagt Mk. 16.”

Ordforklaringer:

Denati: døde.

Salva venia: med forlov at sige.

Evomere: kaste op.

d. h. communion: den hellige nadver.
quadrangulo: firkant.

Kommentarer:

Tyrstrup-Hjerndrup sognes kirkebog er som så mange andre sønderjyske kirkebøger fra den tid tydeligt indrettet på, at den blandt meget andet også skulle fungere som regnskabs-

bog. Til højre på hver side i begravelsesregisteret er der kolonner for mark og skilling, så præsten kan anføre, hvad den pågældende tjeneste har indbragt. Det skal nok ikke opfattes som udslag af gerrighed; for præstens indtjening var jo i et vist omfang baseret på brugerbetaling, og man kan i øvrigt også se, at der var tjenester, han ikke krævede betaling for. Der var f.eks. i samme forår en fattig kvinde, der kom gratis i jorden, og hvis jeg ellers har læst rigtigt, har præsten bekostet hendes kiste!

Taksten for begravelsen af den myrdede Kirsten var forholdsvis høj. Det er der ingen umiddelbar forklaring på. Derimod er det forståeligt, at der skulle betales noget ekstra for det arbejde, præsten måtte yde i forbindelse med henrettelsen af hendes mand; og det er der gjort rede for. Man gjorde sig i grunden i datiden stor umage for, at den dødsdom, der skulle eksekveres, kun skulle gælde dette jordiske liv og ikke føre til evig fortabelse.

Straffen

For en nutidig bedømmelse har straffen ellers været hård nok. Der kan ikke være tvivl om, at det at blive stejlet har indebåret radbrækning, og man kan også af kirkebogens notat se, at henrettelsen har taget sin tid. Men det kunne være gået værre: Manden er først kommet i bøddelens hænder oppe ved galgen. Ellers var der allerede indført den bestemmelse, at ved mord på et menneske, der var i ens varetægt, kunne man idømmes knibning med gloende tænger et vist antal gange under transporten ud til retterstedet. Det slap Hans Bødker for. Og mon ikke også der ligger en

formildelse af stejlingen i det forhold, at den foregik fra oven. Det kan betyde, at radbrækningen ville begynde med en knusning af brystkassen, og i så faldt ville delinkventen jo nok ikke mærke meget til den efterfølgende behandling.

En anden mindelse om datidens skikke ser vi i den qdrangulo, som omgiver de to præster og delinkventen. Det var et af de talrige opbud, datidens bønder kunne komme ud for: at danne vagt ved henrettelser. Bønderne er bevæbnede. Ordet gevær betyder på den tid egentlig blot værge, våben; men her kan vi se, at disse værger har været både skarpe og ladte, så i dette tilfælde har det været skydende geværer.

Delinkventens påklædning hører vi her intet om. Men en morders død skulle jo være forsmædelig, og derfor var det ret almindeligt, at det i rettens dom var angivet, hvordan delinkventen måtte være påklædt, at han f.eks. ikke måtte bære hat. I en tid, hvor æren betød så meget, kunne man åbenbart forestille sig, at den dømte ville gøre sin sidste optræden til et show, der kunne skaffe en smule bifald.

Samarbejde mellem kirke og politi
I notatet om konens død er det værd at mærke sig, at præsten i forbindelse med hendes beretelse har stillet spørgsmål om mulig banemand. Det er et forhold, man ikke sjældent møder i tingbøgerne i forbindelse med opklaringen af pludselige dødsfald. Undertiden vil der være en attest fra sognepræsten om, hvilke oplysninger han fik, da han berettede (gav nadveren til) den døende. (Det vil man kunne finde nogle eksempler på i ekstrakterne af Koldinghus

Birks tingbøger, der er tilgængelige på min hjemmeside på internettet: <http://home0.inet.tele.dk/johslind>). Et så nært samarbejde mellem kirken og politimyndigheden forekommer nok vor tid en smule ubehageligt. Vi ville nok mene, at skriftemåls-hemmeligheden stod i fare for at blive brudt. Men sådan har de åbenbart ikke set på det den gang, og trods alt var det jo også den forulempedes interesser, der på den måde blev varetaget.

Som vi kan se, blev graven først kastet til, efter at sagen var blevet opklaret. Sådan gjorde man den gang, og det kunne være ret så ubehageligt for de kirkesøgende, hvis opkla-

ringen tog flere uger, og det måske endda var i sommervarmen.

En helt anden ting: Imellem de to begravelser er indført, selvfølgelig i kronologisk orden, seks andre begravelser. Og alligevel har præsten været i stand til allerede ved den myrdede Kirstens begravelse at anføre, at hendes mand blev henrettet den 17. august. Det er et af mange tegn på, at kirkebøger ikke altid er helt så primære kilder, som vi kunne ønske os. Notatet om Kirstens begravelse den 4. juli kan tidligst være blevet indført den 17. august. Hvis ikke præstens indførsler er baseret på ren og skær hukommelse, og det er de forhåbentlig ikke, så må der

have været et forlæg, som vi ikke længere kender.

Johannes Lind
Spurvevænget 41
6710 Esbjerg V
75 46 03 61
email: johslind@post.tele.dk

Redaktionel kommentar:

Vi har valgt at bringe Johannes Linds indlæg af to grunde: Dels er det en mægtig spændende historie, der her rulles op, dels giver den stærkt kommenterede kirkebog anledning til at overveje, hvorledes man kan håndtere sådanne lange tekstanmærkninger i forbindelse med indtastning i et edb-program.

DIS-Danmark kan give økonomisk støtte til projekter og nye tiltag

Da vores forening har en sund økonomi, har vi mulighed for at støtte nye tiltag, som kan være til glæde for foreningen og dens medlemmer. I bestyrelsen er vi stærkt bundet af driften af foreningen, og vi kan ikke overkomme at være med på alle fronter.

Hvis der blandt foreningens medlemmer er nogen, som arbejder med projekter eller planlægger projekter, som kan være til gavn for DIS-Danmarks medlemmer eller slægtsforskere mere generelt, så har for-

eningen således mulighed for at gå ind og støtte dette. Alene en omtale i Slægt & Data kan i øvrigt være med til at skabe nyttige kontakter.

Er der tale om tiltag/projekter, som kræver økonomisk støtte, så send os en beskrivelse heraf, så skal vi i bestyrelsen se på det. Vi har valgt ikke at formulere nogle formelle rammer for, hvad der kan støttes, for at være så åbne som muligt for ideer til støtte.

En god internethistorie

Af Bente Jensen

I Slægt & Data nr. 3/1999 er redaktionen på jagt efter en god "internet-historie", og da jeg er helt overvældet over nogle virkelig gode oplevelser, jeg har haft, vil jeg gerne dele min glæde med andre, samtidig med at det måske kan give andre mod til, at vi "bruger hinanden" på en god måde.

Jeg har ikke een men to for mig helt fantastisk positive oplevelser ved at læse på internettet. Den første var i forbindelse med søgning på DDAs folketællinger. Der havde jeg været inde mange gange og søge oplysninger. Een dag tænkte jeg, hvilke oplysninger får jeg egentlig frem, hvis jeg klikker på "Vis Dok." – så tænkt – så gjort. Jeg fik næsten gåsehud, da jeg læste indtasters navn, som indeholdt et specielt slægtsnavn, der går igen i min mands familie! – Jeg var helt måløs og gik i flere dage, før jeg endelig fik taget mig sammen til at prøve at ringe til vedkommende. - (Hertil må jeg lige tilføje, at jeg var ny i slægtsforskningsverden, og derfor havde jeg det lidt svært ved at kontakte en for mig fremmed person for at høre, om evt. slægtsforbindelse til min mand. Havde det været i dag, så havde jeg fattet røret med det samme og ringet op, for inden for slægtsforskning er det en utrolig hjælpsomhed og venlighed jeg har mødt *overalt*.) – Nå, men jeg fik ringet, og det viste sig, at være familie til min mand. Vi har haft mange mails sammen siden da, og sikke en gave min mand og jeg fik tilsendt, nemlig slægtsoplysninger helt tilbage til 8. – 9. slægtsled fra sidst i 1600-tallet. Det er næsten ufatteligt så heldigt, og ofte tænker jeg: "Pudsigt, at jeg lige valgte *den* folketælling til at under-

søge hvad der gemte sig bag "Vis Dok".

Senere er jeg blevet opmærksom på DIS-hjemmeside og læser mange af medlemmernes hjemmesider, hvoraf jeg syntes mange er rigtig gode. Jeg blev især meget opmærksom på, at der var et medlem, der havde microkort fra sogne, hvor jeg også har min slægt, og han tilbød opslag i de kirkebøger, han har på microkort. Jeg forsøgte at henvende mig pr. mail og blev utrolig godt modtaget. Jeg skulle endelig bare spørge løs. Der gik ikke lang tid, inden jeg modtog svar og div. afskrifter af kirkebogsoplysninger. Endnu flere spørgsmål dukkede op, da jeg modtog og bearbejdede materialet, og jeg sendte endnu en mail afsted med flere spørgsmål. Hurtigt fik jeg svar tilbage, og så viser det sig, da jeg får svar, at vi har familiesammenfald – dog først i 1700-tallet – og her får jeg bare alle medlemmets oplysning-

er om min familie forærende, og det helt tilbage til slutningen af 1500-tallet. Det kan man da kalde et pudsigt sammentræf!

Jeg føler, at jeg her har modtaget 2 store gaver, som jeg er utrolig taknemmelig for, og jeg kan ikke lade være med at tænke: "Kan man være mere heldig!".

D.d. har jeg modtaget besked om, at der er et girokort på vej, så jeg kan blive medlem, og jeg glæder mig meget til et medlemskab i DIS, da jeg synes, det er et utroligt stykke arbejde, der bliver udført i foreningen, og det arbejde vil jeg gerne støtte.

Bente Jensen
H. C. Bojsensvej 13
2650 Hvidovre

Udfyld 1 eller flere felt(er) for at afgrænse søgning

Se detaljerede instruktioner for angivelse af søgekriterier på [hjemmesiden](#).

Det er bedst kun at benytte små bogstaver i søgefeltene. Udfyld ligeledes kun fornavn eller efternavn i navnefeltet.

Herred og sogn skal nu skrives nøjagtigt som det er i databasen! Se evt. på denne [søgeside](#), hvis du er i tvivl om stavemåden af et sted, samt over anterne.

Amt:	<input type="text" value="Hjærring"/>	Herred:	<input type="text"/>
Sogn:	<input type="text"/>	Indtæstning:	<input type="text"/>
Navn:	<input type="text"/>	Erhverv:	<input type="text"/>
Stilling i husstanden:	<input type="text"/>	Fødested:	<input type="text"/>
Folketællingsår:	<input type="text" value="Alle år"/>		

En anden form for slægtsbøger

Af Jørgen H. Rasmussen

I Slægt & Data nr. 3 1999 er der en opfordring til at fatte computeren og skrive en "internethistorie", selv har min dog intet med Internettet at gøre, men alligevel.

Under mit arbejde med at opsøge mine aner og deres efterslægt kom jeg på sporet af en forgænger, hvis optegnelser er eller delvis er blevet bevaret. Min far var født på Sjællands Odde, hvorfra alle hans aner stammer. I dag med den store trafik til færgeforbindelsen til Jylland og udstykning af store områder i Ods herred til sommerhusbeboere, får man ikke det indtryk, at Odden med byerne Overby og Yderby tidligere har været ret så afsondret.

Gårdejer Laurits Larsen, Brokbjerggård, født 21. maj 1867 har for Overby og Yderby efter hukommelsen og personlige kilder udarbejdet, hvad jeg kalder en matrikelslægtsbog, som er opdelt på 3 Slægtsbøger henholdsvis for Yderby Matr. No. 1 – 10ax, Yderby Matr. No. 10at – 40 og Overby Matr. No. 1 – 42. Han

har udarbejdet bøgerne efter idéen matrikelnumret øverst på siden, der efter - ældst kendte ejer og søn af - gift med, og for hustruen datter af - børn. Herefter følgende de næste ejere med samme optegnelser.

Til eksempel Yderby matr. No. 1: 2. ejer Peder Pedersen, søn af gmd. Peder Larsen og Sofie (mine tipoldeforældre) fra 15a Yderby.

På siden Yderby 15a er opført Peder Larsens slægt og sønnerne Lars, Peter og Hans, der blev eftermand på stedet, Bokærgård. Hans var gift med Line datter af gmd. Rasmus Madsen og Marie fra 5a Yderby. Der er opført 10 børn efter Hans og Line, og ved datteren Amalie er ført: g. m. Lars Rasmussen Overby 10a (min farfar).

På siden Overby 10a finder jeg så navne på Lars Rasmussens forældre, hans hustru og her med en henvisning til Yderby 15a og deres børn. Sådan kan der søges på kryds og tværs i bøgerne.

Bøgerne viser, at der har været og stadig er et tæt slægtskab beboerne

imellem. Jeg synes matrikelbøgerne er morsomme, selv om mange af oplysningerne er mangelfulde, ved pigerne er der mange gange brugt "kælenavne", hvor bl.a. Line står for Caroline. Tilsvarende findes der optegnelser af præster, degne, skoleholdere, lærere, lærerinder, læger, jordemødre, sygeplejersker og mange tilskrivninger af personer, som har haft dem i hænde. Jeg har sammenholdt med kirkebogen brugt kilderne til at undersøge efterslægt.

På Odden kirkegård har jeg afskrevet alle gravsten og efter en søgning i min computer fundet et slægtskab til mange, som her er begravet. En af dem er også Ove Viktor Larsen, myrdet 1. oktober 1988, der i foråret fik sin skæbne, oprullet på radioens P1.

Laurits Larsens slægtsbøger kan lånes gennem biblioteket.

Jørgen Hyldedahl Rasmussen
Søbrinken 2
4220 Korsør
Tlf. 58 37 19 23

Redaktionel kommentar:

Jørgen H. Rasmussens indlæg omhandler ganske rigtigt "en anden form for slægtsbøger". Men der kan vist ikke herske tvivl om, at der er tale om en særdeles væsentlig mængde af informationer. Ved gennemlæsningen kom vi til at tænke på, at der rundt om i de statslige

arkivers såkaldte håndskriftssamlinger findes en mængde materiale, der i indhold og form minder ganske meget om det i indlægget omtalte. Det kunne være spændende, om der var læsere, der kunne have lyst til at gå på opdagelse i dette materiale - og (selvfølgelig)

skrive om deres oplevelser i Slægt & Data!!

Er man i tvivl om brugen af håndskriftssamlingerne, kan man trygt kontakte Erik . Han giver gerne et par gode råd med på vejen...

Fra kassererens skrivebord

Af Werner Wittekind

Nu er der gået 1½ år, hvor jeg har været kasserer i DIS-Danmark.

Det har på mange måder været et dejligt år, jeg kom ind i bestyrelsen uden at have været aktiv i DIS' medlemskare. Jeg må sige, jeg blev vel modtaget. Jørgen Rasmussen, som havde været DIS' bogholder, hjalp mig med vores regnskabsprogram, således at overgangen gik gnidningsløst. Formand Svend-Eriks milde vejledning i arbejdet, redaktionens solidaritet med mine tyrkfejl i de skrivelser, jeg skulle sende ud var også en stor hjælp. Tak til alle i bestyrelsen for den modtagelse og den samarbejds ånd, der hersker. Dermed ikke sagt, at vi altid var enige, men vi kunne udvikle diskussionerne til et fungerende resultat. Mit samarbejde med vores ekspedition Arne Julin vil jeg dog fremhæve, det fungerer perfekt, han finder alle mine småfejl, når jeg ikke altid har kunne læse medlemmernes adresser skrevet på girokortet.

Der har været mange sjove oplevelser med hensyn til indbe-

talingerne: Mange havde glemt at udfylde den del, der bliver sendt til mig med navn og adresse. Nogle gange kunne jeg få indsenderen oplyst enten fra banken, hvor indbetalingen var foregået, eller fra girokontoret.

Dog kunne girokontoret af en eller anden grund ikke altid oplyse mig, hvem det var, der havde sendt mig penge. Dem sendte jeg 25 øre, og når kvitteringen kom i kontoudskriften, havde jeg navn og adresse.

Der er dog en gruppe indmeldelser, jeg ikke kan gøre noget for: Det er dem, der indbetaler på et postkontor og glemmer at udfylde afsenderdelen. Så er jeg på herrens mark. Det man så kan undre sig over, at der ind i mellem kan gå op til et halvt år, uden at indbetaleren reagerer.

Jeg har sådan en indbetaling fra postkontoret i Hornbæk, som jeg endnu ikke har kunnet identificere. Så hvis I møder en utilfreds slægtsforsker, der undrer sig over, at han/hun endnu ikke har modtaget en velkomst-

pakke, må I godt sige, at det kunne være derfor.

I januar startede jeg Drop INN-møderne. De fik en meget dårlig start, det første møde blev aflyst i sidste øjeblik pga. sygdom både hos foredragsholder og mig, men de er kommet for at blive. Der vil blive møder både i Søllerød sognegård og Tåstrup medborgerhus. I Slægt og Data vil I altid kunne finde en dato, emnet vil dog sommetider først kunne ses på DIS' hjemmeside. I den forbindelse en stor tak til alle dem der mødte op og en særdeles stor tak til mine hjælpere.

Til sidst vil jeg opfordre alle til at kontakte bestyrelsens medlemmer, hvis du mangler noget, har ideer med foredrag eller ønsker at høre om noget bestemt - for husk: Ingen forening er bedre end medlemmerne gør den til.

Godt Nytår

Kasserer i DIS-Danmark
Werner Nielsen Wittekind

**PS:
HUSK NU AT SE PÅ BAGSIDEN AF BLADET,
DER SIDDER GIROKORTET FOR KONTINGENT-
INDBETALINGEN FOR ÅR 2000.**

Underskrift iht underskriftsblad	Beløbsmodtagers kontonummer og betegnelse	Beløbsmodtagers kontonummer og betegnelse
Indbetaler	501-2058 DIS-Danmark Rudersdalsvej 114 2840 Holte	501-2058 DIS-Danmark Rudersdalsvej 114 2840 Holte
Evt. meddelelser vedr. betalingen kan kun anføres i dette felt	Post Danmarks stempel	Post Danmarks kvittering
Kontingent 2000		
Kroner _____ Øre _____	Betalingsdato _____ eller _____ Betales nu _____	Gebyr for indbetaling betales kontant Kroner _____ Øre _____
125 00	010200	125 00
Til maskinel aflæsning – Undgå venligst at skrive i nedenstående felt	Dag _____ Måned _____ År _____ Sæt X _____ 4030S (3.97) Giro 000-0000	Checks og lignende accepteres under forbehold af at BG Bank modtager betalingen. Ved kontant betaling på posthus med terminal er det udelukkende posthusets kvitteringstryk der er bevis for hvilket beløb der er indbetalt.
+01<	+5012058<	

Kontingent

Det er helt fantastisk, hvor hurtigt et år går. Det er anden gang, at jeg skal til at fremsende kontingentopkrævning. Og så er det årtusindeskiftet eller er det først næste år? Jeg skal ikke starte den diskussion, men blot konstatere. At vi skriver år 2000.

På generalforsamlingen fik vi forsamlingens tilslutning til at forhøje kontingent fra 100 kr. til 125 kr. Benyt ovenstående girokort til at indbetale kontingentet for år 2000.

Følgende medlemsnr. skal ikke bruge girokortet - medlemsnr. er de sidste fire cifre efter bogstaverne
11594 ODC #####

**1725, 1890, 2554, 2868, 2869, 2918, 3145, 3163,
3154, 3158, 3171, 3187, 3200, 3262, 3266, 3288,
3387, 3456, 3437, 3464, 3520, 3521, 3524, 3526,
3527, 3537, 3551, 3553, 3556, 3558, 3565, 3575,
3577, 3582, 3599, 3600, 3787, 3940, 3997, 4003,
og opefter.**